

Vlaamse
overheid

AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS (ANB)

Ondernemingsplan 2017

Vlaamse
overheid

Het Ondernemingsplan 2017: Een plan met een hart dat klopt voor de natuur

Het Agentschap voor Natuur en Bos werd vorig jaar 10 jaar. Je zou kunnen zeggen dat de speeltijd voorbij is en de puberjaren eraan komen. Maar apenjaren of niet, ons hart zal altijd blijven kloppen voor de natuur in Vlaanderen. Passie en vakmanschap hebben ons van in het begin getypeerd. Drie grote thema's stuwen ons vooruit.

Natuur is beleving

Dat is onze eerste levensader. Van louter natuurbeschermer zijn we geëvolueerd naar natuurpromotor. Zoveel mogelijk mensen in contact brengen met de beleving in de natuur, dat is onze passie. De mentale winst van joggen, wandelen, fietsen en spelen in de natuur kan moeilijk overschat worden. Natuur zorgt voor de gezondheid van de mensen. Wij zorgen ervoor dat er in die natuur iets te beleven valt.

We willen daarbij niet meer zelf de agenda bepalen, maar aan de burgers vragen wat ze van ons verwachten. Onze website, met commentaren, tweets en posts van bezoekers is vandaag al zo opgebouwd. In de toekomst willen we, stap voor stap, onze hele werking rond Natuur in je Buurt vraaggestuurd laten draaien.

Natuur is biodivers

Tijd voor de tweede levensader. Want als we willen dat mensen op een duurzame manier in de natuur kunnen vertoeven is het belangrijk dat die natuur zelf ook in topvorm is en tegen een stootje kan. Het programma rond de Europese Natuurdoelen moet daarvoor zorgen. Het doel is ongelooflijk ambitieus. Maar veel keuze hebben we niet, als we ook onze kinderen en kleinkinderen van de natuur willen laten genieten.

De Europese Natuurdoelen plaatst iedereen voor zijn of haar verantwoordelijkheid. De opdracht is zo groot dat niemand dit alleen kan. Daarom is er de voorbije jaren lang onderhandeld en veel besproken. De violen zijn vandaag in grote lijnen gelijk gestemd. Het is tijd om muziek te spelen en tot concrete resultaten op het terrein te komen. Met passie en vakmanschap zal het ANB, samen met de vele partners deze taak op zich nemen.

Natuur is economie

De laatste levensader maar niet de minste. Het besef dat natuurbehoud ook economische activiteiten mogelijk maakt, groeit elke dag. Natuurbehoud en geldgewin zijn geen onverzoenbare begrippen meer. Het geldt dat de natuur opbrengt moet dan wel zo efficiënt mogelijk terug in die natuur geïnvesteerd worden, in beleving en in biodiversiteit. Op die manier raakt de cirkel rond en klopt het plaatje helemaal, op het ritme van de natuur én van ons hart.

Inhoudstafel

1.	Het ANB als organisatie	4
2.	Strategische doelstellingen 2014-2019 en de doorvertaling ervan in de inhoudelijke werking	7
2.1	Visie en missie	7
2.2	Strategische doelstellingen 2014-2019 en operationalisering 2017	10
	SD 1. Het ANB draagt bij tot de verhoging van de biodiversiteit in Vlaanderen	10
	SD 2: Het ANB verhoogt de beleving van natuur	19
	SD 3: Het ANB valoriseert de waarde van natuur en maakt ze zichtbaar voor de maatschappij	24
3.	Beheerdoelstellingen	31
3.1	Kennisdeling en vorming	31
3.2	Personeel en organisatie	31
3.3	Logistiek management	35
3.4	ICT	35
3.5	Communicatie	36
3.6	Financieel management	39
3.7	Handhaving	39
3.8	Regelgeving	40
3.9	Maatschappelijk verantwoord ondernemen	42
4.	Doelstellingen opgelegd door regeringsafspraken	44
4.1	Aanbevelingen audit Vlaanderen	44
4.2	Personeelsbesparingen en Kerntakenplan	44
4.3	Klimaatdoelstellingen	44
5.	Bijlagen	46
5.1	Diversiteitsplan	46
5.2	Meerjarenplan Natuurinvest	48
5.3	Budgetplan 2017	48
5.4	Globaal preventieplan en jaaractieplan	48

Inleiding

Het ondernemingsplan is de jaarlijkse doorvertaling van de doelstellingen uit het Regeerakkoord 2014-2019, de Beleidsnota Omgeving 2014-2019 en de beleidsbrief Omgeving in de werking van het Agentschap Natuur en Bos (ANB).

Dit plan geeft een concrete invulling aan de strategische en operationele doelstellingen voor 2017. De uitvoering gebeurt in de vorm van regulier beleid (processen) en projecten.

Als planningsdocument staat het ondernemingsplan niet alleen. Het ANB kent drie planningsniveaus:

1. Strategische planning -> Strategisch meerjarenplan
2. Operationele planning -> Jaarlijks ondernemingsplan
3. Persoonlijke planning -> Individuele planning

Deze planning legt niet alleen de organisatiedoelstellingen vast, het vormt ook de basis voor de uitvoering, controle en sturing van de doelstellingen.

De planning voor het werkjaar 2017 is doorvertaald in werkplannen voor elke entiteit, die op hun beurt doorwerken naar de individuele planning van alle personeelsleden.

Het ondernemingsplan vormt ook het referentiepunt op het vlak van opvolging en fungeert als basis voor bijstellingen. Het ondernemingsplan is dan ook een dynamisch document.

Bij de uitvoering van de projecten en processen wordt aan de hand van het ondernemingsplan geëvalueerd in welke mate de vooropgestelde meerjarendoelen worden gehaald. Indien nodig wordt er bijgestuurd.

Dit kan bijvoorbeeld door aanpassingen op vlak van input (mensen en/of middelen), maar ook door aanpassingen op vlak van output (resultaten bijstellen in overleg met alle betrokkenen). Belangrijk is dat elke aanpassing afgestemd is op en vertaald wordt naar het geheel van de werking van het ANB.

1. Het ANB als organisatie

Natuurinspectie, Scheldeprogramma, IHD-programma (NISIP)

De afdeling NISIP zorgt voor het aansturen (doelstellingen toewijzen) van de instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) of de Europese natuurdoelen in het kader van het Natura 2000-programma en het opmaken van de managementplannen en de soortenbeschermingsplannen. Het Vlaams Natura 2000-programma wordt door NISIP gecoördineerd. Een andere kernopdracht van het ANB heeft betrekking tot de handhaving, een taak die wordt opgenomen door de cel Natuurinspectie. Natuurinspecteurs kijken erop toe dat de natuurwetgeving en -reglementering wordt nageleefd. Zowel het toezicht als de actieve opsporing maken deel uit van de handhaving.

Vlaanderen beter beschermen tegen overstromingen uit de Schelde en haar zijrivieren is het uitgangspunt van het Sigmoplan. Tegelijk wordt ook de prachtige Scheldenatuur in ere hersteld. Het Sigmoplan heeft ook oog voor de economische rol van de Schelde, als een van de drukst bevaarde rivieren van Europa.

Strategisch Beleid & Projecten

Het ANB wil zich positioneren als een innoverende arbeidsorganisatie. Daarom is er een strategisch team dat beleidsthema's opvolgt en voorstellen formuleert voor langetermijnuitdagingen. Strategisch Beleid & Projecten zet heldere beleidslijnen uit voor de domeinen Mens, Natuur en Waarde (People, Planet, Profit). Dat doen ze niet alleen, maar samen met de andere entiteiten/afdelingen van het agentschap en de belanghebbenden.

Audit

De interne Audit, in een onafhankelijke en objectieve functie, adviseert en verschaft zekerheid aan de organisatie over de effectiviteit van het risicomanagement van het ANB en Natuurinvest. Ze gaat na of de risico's voldoende afgedekt zijn zodat processen efficiënt, effectief, rechtmatig en integer verlopen om zo de doelstellingen van de organisatie te bereiken.

Terreinbeheer Koepel

Terreinbeheer Koepel staat in voor de realisatieprogramma's rond beleving, natuur en valorisatie (people, planet, profit) op de terreinen die het agentschap in beheer heeft. Terreinbeheer Koepel ondersteunt ook de terreindiensten, coördineert de beheermonitoring, de evaluatie en de bijsturing van de beheerpraktijken. Ook de ecosysteemdiensten worden door Terreinbeheer Koepel geoperationaliseerd.

Operationeel Terreinbeheer

Het Operationeel Terreinbeheer doet het eigenlijke terreinwerk. 15 beheerregio's - 6 in West en 9 in Oost - zijn het zenuwcentrum van terreinbeheer. De regiobeheerder is de manager van een beheerregio en werkt samen met de boswachters, ploegbazen en groenarbeiders. Een team medewerkers ondersteunt de beheerregio's op zowel technisch vlak (overheidsopdrachten, beheerplannen, veiligheidsbeleid...) als met regiocoördinatie (werkplanning, patrimonium, administratie...). Operationeel Terreinbeheer is te beschouwen als een hedendaags groenbedrijf met hoogstaande expertise en oog voor technische en technologische vernieuwingen.

Gebiedsgerichte werking

De entiteit Gebiedsgerichte Werking (GGW) is verantwoordelijk voor de planmatige implementatie van de Instandhoudingsdoelen en Soortbeschermingsprogramma's. GGW neemt hiertoe het initiatief voor de uitwerking van een meerjarenplan dat garant staat voor een optimale inzet van de beschikbare menskracht en middelen. Op lokaal niveau staat de entiteit in voor het overleg en het faciliteren van samenwerking en projectontwikkeling. Deze zijn nodig om partners en doelgroepen te betrekken bij de concrete realisatie van de gebiedsgerichte doelen. Dit gebeurt op SBZ-niveau en voor de implementatie van soortbeschermingsprogramma's ook op projectmatige basis daarbuiten. De focus op natuur wordt daarbij gericht gekaderd binnen een integrale aanpak, waarbij GGW via lokale samenwerking ook inzet op beleving en valorisatie van natuur. De actieve bijdrage in de organisatie en ontwikkeling van strategische projectgebieden zoals het Zwin, Bosland, Nationaal Park Hoge Kempen, Duinengordel, Drielandenpark en grenspark Kalmthoutse heide zijn daarvan concrete voorbeelden. De coördinatie en opvolging van lopende en nieuw op te starten Natuurinrichtingsprojecten, Life-projecten en Interregprojecten behoort eveneens tot de opdracht van GGW en levert een directe bijdrage aan de implementatie van IHD en SBP-doelen.

Adviezen, Vergunningen, Erkenningen en Subsidies (AVES) & Relatiebeheer

AVES heeft een duidelijke ambitie: dé compagnon zijn voor alle adviezen en vergunningen die het agentschap verleent. De collega's van AVES bouwen noodzakelijke voorzorgsmaatregelen in in een project, plan of programma. Ze doen dat op zo'n manier dat de intenties van de initiatiefnemer van het project overeind blijven zonder de natuur betekenisvol te schaden. AVES doet meer dan voorwaarden opleggen. Met subsidies dragen ze ook actief bij aan meer en betere natuur in Vlaanderen. Subsidies voor bebossing, herbebossing en ecologische bosfunctie maar eveneens subsidies voor de aankoop en het beheer van natuurterreinen. Ook voor projecten hanteren ze die aanpak met onder andere de Investeringsubsidies Natuur, Projectoproep Harmonisch Park- en Groenbeheer en Projectoproep aankoop van gronden voor bebossing met middelen uit het bossencompensatiefonds. Ze volgen de uitvoering van gesubsidieerde projecten op met als doel de subsidies correct en tijdig uit te betalen. Concreet: met enkele tientallen miljoenen euro's per jaar ondersteunen ze resoluut de natuur en al wie zich inzet voor de natuur in Vlaanderen. Ook de programmatische aanpak rond stikstof (PAS) wordt binnen deze afdeling ontwikkeld.

Het team zet ook 100% in op relatiebeheer, net om de doelen van het agentschap én van de verschillende lokale en Vlaamse partners maximaal af te stemmen op mekaar. De relatiebeheerders zoeken intensief naar manieren om de ambities van partners mee mogelijk te maken. Proactief informeren ze partners over het aanbod van het agentschap, zoals subsidies en expertise.

Staf en Ondersteunende Diensten

Deze afdeling ondersteunt het agentschap op het vlak van ICT, personeelsmanagement, boekhouding en begroting, logistiek en juridische zaken. Verder is dit team ook verantwoordelijk voor organisatiebrede veranderingstrajecten, organisatieontwikkeling, organisatiebeheersing en de sturende processen binnen het agentschap.

Communicatie

Het communicatieteam stippelt de communicatiestrategie uit en implementeert die. Het vervult de rol van een communicatiebureau, dat in de eerste plaats interne klanten ondersteunt (de verschillende entiteiten binnen het agentschap), maar ook voor externe klanten projecten uitrolt. Ook hier wordt innovatie hoog in het vaandel gedragen. De communicatiedienst van het ANB pioniert bijvoorbeeld al jarenlang rond sociale media en andere vernieuwende communicatietools, zoals het Twitterproject met boswachters.

Natuurinvest

Natuurinvest organiseert de openbare houtverkoop van het ANB en investeert de opbrengsten ervan opnieuw in de natuur. Natuurinvest investeert ook in de kennis van mensen (via inverte en het online kennisplatform ecopedia) en in een grotere natuurbeleving. Dat laatste doen ze door bijzondere gebouwen en locaties van het ANB ter beschikking te stellen voor concessies, zaalverhuur en filmopnames. De inkomsten uit die activiteiten investeert Natuurinvest opnieuw in projecten die de beleving van de natuur vergroten. Zo is Natuurinvest de zakenpartner voor iedereen die wil investeren in de natuur.

2. Strategische doelstellingen 2014-2019 en de doorvertaling ervan in de inhoudelijke werking

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van de strategische doelstellingen 2014-2019 die het ANB definieerde vanuit haar missie en visie, met oog op de realisatie van haar opdracht in een veranderende omgeving. Daarnaast wordt in dit deel ingegaan op de inhoudelijke werking, de processen en de projecten die het ANB uitbouwde met oog op de realisatie van deze doelstellingen.

2.1 Visie en missie

De missie van het ANB ontstond vanuit de doelstelling om (mee) te werken aan de realisatie van een Vlaams (groen) stedengewest en de opdrachten die werden vastgelegd in het oprichtingsbesluit:

Het ANB staat in voor het beleid, het duurzaam beheren en versterken van natuur, samen met alle partners.

De visie luidt:

Het ANB streeft naar meer natuur in Vlaanderen

Het ANB heeft niet alleen als doel om de aanwezige natuur in Vlaanderen in stand te houden en te beschermen, maar ook om die verder te ontwikkelen. Meer natuur betekent ook het herstellen van natuur die in het verleden verloren is gegaan. Daarnaast is het ook nodig om nieuwe natuur- en parkgebieden te ontwikkelen.

Het ANB streeft naar betere natuur in Vlaanderen

Streven naar beter betekent dat het ANB gaat voor een duurzaam beheer van natuur. Het doel hierbij is tegemoetkomen aan de natuurgerichte milieukwaliteit en aan de maatschappelijke noden van de huidige en toekomstige generaties.

Het ANB plaatst natuur midden in de maatschappij

Midden in de maatschappij geeft aan dat het ANB werkt aan een wisselwerking met de maatschappij met betrekking tot het thema natuur. Het ANB staat met haar beleid en werking ten dienste van de samenleving, maar spoort die maatschappij ook actief aan om zich in te zetten voor meer en betere natuur. Verder doet het ANB er alles aan om de natuur zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen.

In dit kader wil het ANB specifiek aandacht besteden aan drie cruciale aspecten van natuur in een (verstedelijkt) Vlaanderen:

- Biodiversiteit, zowel in een landelijke als stedelijke omgeving
- De mate waarin beleving van natuur actief mogelijk is voor de maatschappij
- En de mate waarin natuur op een adequate manier benut kan worden met het oog op de valorisatie ervan

De basis voor maatschappelijk verantwoord ondernemen is een juist evenwicht tussen People, Planet en Profit, ofwel tussen de maatschappelijke, de ecologische en de economische aspecten nu en in de toekomst.

People staat voor de zorg voor mensen en de hele samenleving. Planet staat voor een proactieve opstelling met betrekking tot de natuurlijke leefomgeving en bijdragen aan het oplossen van milieuproblemen. Profit gaat over economische waarde scheppen door goederen te produceren en diensten aan te bieden.

Door het juiste evenwicht tussen deze drie dimensies kan de huidige leefkwaliteit gegarandeerd worden voor toekomstige generaties. In de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling van de VN wordt hiervoor ook het belang van partnerschappen benadrukt.

Onze ambities hebben we binnen deze benadering vertaald naar drie strategische doelstellingen:

SD 1: Het ANB draagt bij tot de verhoging van de biodiversiteit in Vlaanderen

SD 2: Het ANB verhoogt de beleving van natuur

SD 3: Het ANB benut de (economische) waarde van natuur en maakt ze zichtbaar voor de maatschappij

Figuur 3: Strategische doelstellingen van het ANB.

Een geïntegreerde benadering van deze drie doelstellingen is cruciaal. Ruimte is immers schaars in Vlaanderen en biodiversiteit krijgt het moeilijker ten opzichte van de sterkere economische

belangen.

In elk van deze doelstellingen is samenwerking een belangrijke focus.

In dit kader bieden de doelstellingen omtrent beleving en valorisatie van natuur, die meer appelleren aan het concept 'duurzaamheid', opportuniteiten om te werken aan biodiversiteit op een pragmatische manier met en door belanghebbenden op alle niveaus van de samenleving.

De entiteit Operationeel Terreinbeheer is voorbeeldstellend op elk van de 3 strategische doelstellingen. In uitvoering van de begroting 2017 wordt een extra inspanning geleverd op het vlak van beheerplanning en effectieve realisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen op de terreinen in beheer van het Agentschap. Op die manier geeft het Agentschap uitvoering aan haar rol als sterkste schouder.

Belangrijk is ook dat bij de realisatie van deze doelstellingen gewerkt wordt aan partnerschappen met diverse belanghebbenden, dat vanuit hun belangen en objectieven gedacht en gewerkt wordt en dat maximaal gezocht wordt naar een 'win-win' voor alle betrokken partijen. Dit 'win-win'-denken en een zeker pragmatisme moeten de eigenschappen worden van het ANB dat werkt met en voor haar partners en deze vanuit haar kennis en expertise bijstaat, daar waar dit het meeste nodig is.

Het ANB draagt met andere woorden bij tot een groene (stedelijke) leefomgeving, die bescherming biedt aan waardevolle planten en dieren en waar er plaats is voor beleving en valorisatie.

2.2 Strategische doelstellingen 2014-2019 en operationalisering 2017

SD 1. Het ANB draagt bij tot de verhoging van de biodiversiteit in Vlaanderen

De operationalisering van deze strategische doelstelling vertrekt vanuit een dubbel kader: (1) de Vlaamse biodiversiteit en (2) de Europese natuurdoelen of instandhoudingsdoelstellingen (IHD). Dit kader wordt uitgewerkt in nauw overleg met de belangrijkste betrokken actoren.

De strategische doelstelling wordt uitgevoerd op drie niveaus: biodiversiteit, de Europese natuurdoelen en het voorkomen van overlast en schade.

OD 1.1. Het ANB ontwikkelt en implementeert een biodiversiteitsvisie als invulling van de EU-strategie

Volgens de Europese biodiversiteitsstrategie dient het verder verlies aan biodiversiteit en de achteruitgang van ecosysteemdiensten tegen 2020 stopgezet te zijn:

- 17% van de landoppervlakte moet in gericht natuurbeheer zijn of een beschermingsstatus hebben;
- 15% van de gedegradeerde ecosystemen moet hersteld zijn;
- er moet een groene infrastructuur ontwikkeld worden om een verbetering van de biodiversiteit en van de ecosysteemdiensten te realiseren.

In de eerste plaats gaat de aandacht naar de uitbreiding van de oppervlakte natuur om zo voldoende grote gebieden te creëren. Daarnaast wordt het natuurbehoud gericht op herstel en behoud van te beschermen habitats en populaties van soorten en op verbetering van het natuurlijk milieu. Aanvullend hierop wordt de landschappelijke en ecologische samenhang versterkt door een gepast beheer van verbindings- en natuurverwevingsgebieden die cruciaal zijn voor de migratie van soorten zoals perceelsranden, bermen en groene elementen in en rond de stad.

Complementair aan de gebiedsspecifieke aanpak wordt een gericht actief soortenbeleid gevoerd om de toestand van de Europese en Vlaamse prioritaire soorten te verbeteren. Dat zijn in totaal 145 soorten, waarvan voor 102 Europees te beschermen soorten natuurdoelen werden geformuleerd. Het uitgangspunt hiervoor is een leefgebiedenbenadering waarbij ook een optimale beleids- en gebiedsintegratie wordt nagestreefd.

Het soortenbeleid beoogt dat in 2020:

- de Rode Lijst status van 30 % van de Vlaamse prioritaire soorten in de categorieën 'met uitsterven bedreigd', 'bedreigd' of 'kwetsbaar' minstens twee categorieën verbeterd zullen zijn;

- de beschermde, maar momenteel niet-kritische soorten, minimaal behouden blijven, zowel in aantal individuen als in aantal populaties.

Via stimulerende en ondersteunende maatregelen worden samenwerking en responsabilisering van andere actoren en doelgroepen bevorderd. Ter ondersteuning van het geïntegreerd beheer voor de natuur wordt een nieuw financieringssysteem opgezet voor een subsidiëring gericht op het ambitieniveau van de beheerder. Daarnaast worden alternatieve financieringsinstrumenten ontwikkeld en uitgetest en wordt er maximaal beroep gedaan op cofinanciering vanuit EU-programma's.

Regulier beleid

Via het verlenen van adviezen, het goedkeuren van vergunningen en beheerplannen en het verlenen van subsidies werkt het agentschap maximaal aan het behoud en de uitbreiding van biodiversiteit in Vlaanderen.

Ruimtelijke planningsprocessen van derden worden verder door het ANB geadviseerd met betrekking tot de impact op natuur. Met de advisering van planningsinitiatieven wordt de vrijwaring van natuurkerngebieden en de groenblauwe dooradering van het landschap ondersteund.

Het ANB neemt deel aan het AGNAS-proces voor de afbakening en realisatie van de natuurlijke en agrarische structuur in het buitengebied.

Via het beheren van domeinen in eigendom van het Vlaams gewest en het ondersteunen van andere eigenaars bij hun beheer streven we ernaar om de oppervlakte met effectief natuurbeheer jaarlijks uit te breiden met 3000 ha, waarbij we focussen op nieuwe beheerplannen in SBZ.

De finale conclusies van de fitness check van de Habitat- en de Vogelrichtlijn bevestigen dat de richtlijnen voldoende fit zijn, niet dienen herzien te worden, maar dat er meer aandacht en ondersteuning voor implementatie vereist is. In samenwerking met de lidstaten zal de EC in 2017 opties uitwerken voor een betere uitvoering en actieplan opstellen om maatregelen te optimaliseren en de samenwerking met belanghebbenden en lokale besturen te versterken. Er wordt actief deelgenomen aan het EU proces Groene Infrastructuur voor acties voor de bevordering van de ecologische samenhang van natuurgebieden en samenwerking met private sector en lokale overheden.

Het ministeriële segment van de 13de Conferentie van de Conventie voor Biodiversiteit nam de Cancun Declaratie aan voor mainstreaming van biodiversiteit in andere sectoren en beleidsprocessen en het belang van biodiversiteit voor de realisatie van de doelstellingen duurzame ontwikkeling (SDGs). De concrete aanpak hiervoor zal op EU, nationaal en regionaal niveau moeten vertaald worden. In een eerste fase wordt de focus gelegd op landbouw, bosbouw, visserij, toerisme, en de relatie biodiversiteit met klimaatbeleid en met volksgezondheid. Op niveau Vlaanderen is een proces opgestart voor een eerste rapportering over de implementatie van de SDGs.

In het kader van het bossenforum van de VN wordt een nieuw strategisch plan voor bossen (2017-2030) opgesteld met focus op duurzame ontwikkeling, participatie, bijdrage aan

klimaatbeleid en realisatie van internationale biodiversiteitsdoelen. Ook dit strategisch plan zal verder uitgerold worden op EU, nationaal en regionaal niveau.

Projecten 2017

In 2017 ligt de focus op volgende aspecten:

- Een plan van aanpak voor de opmaak van een biodiversiteitsvisie op Vlaams niveau wordt opgesteld en de uitvoering ervan wordt gestart. De implementatie van de EU biodiversiteitstrategie wordt geëvalueerd.
- Het ANB is georganiseerd om de nieuwe procedure natuurbeheerplannen te doorlopen.
In 2017 zullen 23 verkenningsnota's in het kader van het natuurbeheerplan afgewerkt worden. In 2017 starten we met het uitbesteden van het opmaken van het beheerplan van een aantal grotere domeinen.
Tevens lanceren we een raamovereenkomst 'opmaak beheerplannen' voor de periode 2017-2019. Dankzij de raamovereenkomst zullen we beroep kunnen doen op experts, GIS- en administratieve ondersteuning waardoor de opdrachten per domein sneller van start kunnen gaan en we de extra (vastleggings)middelen voor 2017 maximaal benutten..
- De beslissingen m.b.t. het financieringsbesluit worden geoperationaliseerd.
- Het actieplan bossencompensatie (inclusief de acties m.b.t. ruimtelijk bedreigde waardevolle bossen) wordt verder uitgevoerd.
- Het ANB is georganiseerd op de procedure omgevingsvergunning via het omgevingsloket
- Het dossieropvolgingssysteem voor adviezen en vergunningen (ADICT) is operationeel in webomgeving.
- Steden, gemeenten en provincies worden ondersteund in hun rol als vergunningverlenende overheid en hun rol als loket voor burgers
- Duidelijke beheer- en werkkaders worden uitgewerkt binnen elk van de drie strategische doelstellingen, om het terreinbeheer door eigen medewerkers te ondersteunen.
- Eigen gebieden worden systematisch voorzien van een beheerplan en een toegankelijkheidsregeling conform 'Planning beheerplannen'
- Het investeringsprogramma terreinbeheer wordt gerealiseerd in functie van de 3 strategische doelstellingen, met focus op de instandhoudingsdoelstellingen.
- Een programma 'monitoring en onderzoek' wordt opgestart om verschillende lopende initiatieven beter op elkaar af te stemmen binnen een duidelijke langetermijnvisie.

OD 1.2. Het ANB voert het Natura 2000-programma uit door de realisatie van de G-IHD tegen 2050. Een belangrijke mijlpaal is de realisatie van 70% van de nodige maatregelen in 2020 om de finale doelstelling te bereiken

In uitvoering van de Habitat- en de Vogelrichtlijn moeten de Europees te beschermen habitats en soorten in een regionaal gunstige staat van instandhouding worden gebracht. Hiertoe zijn gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen ('Europese natuurdoelen') bepaald (G-IHD). Deze zijn deels vertaald per speciale beschermingszone (SBZ) of groep van SBZ in specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD). Voor de uitvoering van deze doelen heeft de Vlaamse Regering in april 2014 een taakstelling 2020 goedgekeurd. Deze taakstelling behelst dat 70% van de benodigde oppervlakte onder correct beheer wordt gebracht, dat een gunstige of verbeterde staat van instandhouding voor 16 habitats gerealiseerd wordt en dat een reeks prioritaire inspanningen uitgevoerd worden om de standstill te garanderen of achteruitgang tegen te gaan.

De uitvoering van de taakstelling wordt per SBZ gekaderd in een Managementplan Natura 2000, waarin onder meer de elementen taakstelling, evidenties, vrijwillige maatregelen en eventuele verplichtingen aan bod komen.

Bij de totstandkoming van deze managementplannen gaat bijzondere aandacht naar de mate waarin de zogenaamde "sterkste schouders" (het ANB, andere overheden, terreinbeherende natuurverenigingen) hun beheer afstemmen op de Europese natuurdoelen.

Het Vlaams Natura 2000-programma geeft ook aan welk deel van de taakstelling op Vlaams niveau in uitvoering is, en hoe de resterende taakstelling 2020 kan worden gerealiseerd.

Met de passende beoordeling wordt duidelijkheid verschaft over vergunbaarheid van belastende activiteiten op de Europese natuurdoelen.

Het instrumentarium wordt ingezet of aangepast voor het maximaal ondersteunen van diverse partners.

Regulier beleid

De passende beoordeling werd door de EU in het leven geroepen om te verzekeren dat binnen het Natura 2000-netwerk aanwezige natuurwaarden niet worden aangetast of beoogde natuurdoelen niet onmogelijk worden gemaakt door allerlei initiatieven. Door een gecentraliseerde aanpak, verdere uitbouw van expertise bij ANB-medewerkers en het verder eenmailgontwikkelen van de nodige tools ter ondersteuning van initiatiefnemers wil het ANB bijdragen aan de beste oplossing bij de realisatie van projecten binnen de bestaande regelgeving.

Bij de verwerving van gronden wordt maximaal ingezet op de realisatie van Europese natuurdoelen volgens de afgesproken percentages, nl. 85 % voor de ANB-domeinen, 75% voor de uitbreiding van erkende natuurreservaten.

Bij het beheer van ANB-domeinen worden de toegemeten aankoop-, onderhouds- en investeringsbudgetten volledig, efficiënt en effectief ingezet conform de gestelde Europese natuurdoelen, de bestaande beheerkaders en het investeringsprogramma 2017.

Operationeel Terreinbeheer lanceert in de periode 2017-2019 raamovereenkomsten voor 'investeringen IHD' en voor 'herstelbeheer IHD'. Dankzij deze raamovereenkomsten kunnen we op meerdere locaties en over een langere periode gericht inzetten in functie van realisatie en herstel van Europese natuurdoelen. De opdrachten zullen per domein sneller van start kunnen gaan en de extra (vastleggings)middelen voor 2017 zullen maximaal benut kunnen worden.

Ook andere terreinbeheerders worden ondersteund in de realisatie van Europese natuurdoelen.

- In het waterbeleid wordt samen met de VMM verder ingezet op de concretisering van prioritaire watergebonden acties in de managementplannen Natura 2000 in functie van de realisatie van de Europese natuurdoelen.
- Via Investeringsubsidies Natuur biedt het ANB dit jaar opnieuw de kans aan privé-eigenaars, privaatrechtelijke personen en lokale besturen om een bijdrage te leveren aan de realisatie van de Europese natuurdoelen zowel binnen als buiten de SBZ. De middelen van deze subsidie kunnen worden aangewend voor concrete realisaties op het terrein (eenmalige inrichtingswerken, natuurontwikkelingswerken, achterstallig beheer...).

Projecten 2017

IHD-programma

Het IHD-programma wordt uitgevoerd, met voor 2017 de goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma en de voorlopige vaststelling van de managementplannen voor een aantal SBZ door de Vlaamse regering, en de goedkeuring van 4 soortbeschermingsprogramma's door de minister als belangrijke verwachte resultaten.

Mijlpalen 2017:

- 4 soortenbeschermingsprogramma's (SBP's) voorgelegd aan de minister ter goedkeuring
- Vlaams Natura 2000 Programma voorgelegd aan de VR voor goedkeuring
- 4 S-IHD besluiten voor Vogelrichtlijngebieden voorgelegd aan de VR voor goedkeuring
- Actualisatie LSVI en grenswaarden geadviseerd door de GOI
- Europese natuurdoelen buiten SBZ: programma afbakening doelen goedgekeurd door directieraad
- Ontwikkeling en toepassing zoekzonemodel: zoekzones ingevoegd in managementplannen
- Uitwerking van een visie over translocatie en herintroductie van soorten: visie goedgekeurd door directieraad
- Indiening van enkele managementplannen met het oog op voorlopige vaststelling door VR.

Scheldeprogramma

Het geactualiseerd Sigmaplan en de acties rond de Antwerpse haven worden verder conform de verschillende beslissingen van de Vlaamse Regering rond het geactualiseerd Sigmaplan, de Demer en de Antwerpse haven uitgevoerd.

In het kader van het Sigmaplan is gestart met inrichting in 6 clusters en omvormingsbeheer in 2 clusters. Wat de Antwerpse haven betreft is de Inrichting van 4 natuurkern-/compensatiegebieden lopend.

Dit houdt onder meer inrichtingswerken in een aantal gebieden in en dit in functie van het ontwikkelen van habitats en leefgebieden (Kwartelkoning, Porseleinhoen, ...) (Kruikeke-Bazel-Rupelmonde, Durmevalei, Pikhaken, Kalkense Meersen) en in functie van de aanleg van gecontroleerde gereduceerde getijdegebieden (Vlassenbroek en Wal-Zwijn).

Rond beleving wordt met Scalluvia en het Sigmaplan in Kruikebe voorzien in een ruim pakket belevingselementen. Ook aan de Grote Nete wordt gestart met de eerste Sigmafietspaden. Overkoepelend worden onder de koepel van het strategisch project 'Schelde Sterk Merk' de initiatieven rond streekontwikkeling gebundeld en versterkt, waarbij het ANB instaat voor het ontwerp van 5 natuurbelevingspaden. In de Antwerpse haven worden de natuurgebieden ontsloten in het kader van het project Havenland waarbij zowel de natuurtroeven worden uitgebouwd als het erfgoed en de haven. Nog ruimer gaat het Interregproject Grenspark Groot Saeftinghe waarbij grensoverschrijdend een regiobranding wordt opgestart waarvan de uitbouw van (de onthaalinfrastuctuur van) de natuurkerngebieden een pijler is.

Mijlpalen 2017:

- Sigmaplan:
 - 2 GRUPs goedgekeurd (Vallei van de Grote Nete en Bastenackers en Tij-arm)
 - 3 onteigeningsbesluiten gewone procedure voorgelegd aan de minister voor goedkeuring
 - 3 kunstwerken participatief gerealiseerd (LIFE-project Scalluvia)
 - onthaalplan Kruikebe-Bazel-Rupelmonde goedgekeurd
 - Samenwerkingsovereenkomst met de VMM voor de cluster Kalkense Meersen ondertekend
 - verwerving 75 ha projectgebied.
- Sigmaplan & Antwerpse Haven:
 - 230 ha Europees beschermd habitat / leefgebied ingericht
- Antwerpse Haven
 - 200 ha permanente ecologische infrastructuur geoptimaliseerd
 - Meerjarenprotocol aanleg natuurkerngebieden in het kader van het strategisch plan Antwerpse Haven voorgelegd aan de VR ter goedkeuring
 - compensatieplan in het kader van het Strategisch plan Antwerpse Haven voorgelegd aan de VR ter goedkeuring

Gebiedsgerichte werking

Via een projectmatige aanpak wil het ANB inzetten op de ontwikkeling van een versterkte gebiedsgerichte werking op Vlaams niveau waarin het agentschap de motor is die ervoor zorgt dat zoveel mogelijk actoren, middelen en capaciteit worden ingeschakeld voor de realisatie, duurzame instandhouding en maatschappelijke verankering van natuur.

	Stand van zaken	
	01/01/2017	Bijkomend voorzien in 2017
SBZ-gebieden met lopende IHD-werking	41	1
Habitatrichtlijngebieden (alle)	38	/
Vogelrichtlijngebieden	3	1
Soortbeschermingsprogramma's	9	4
Clusters (integrale projecten)*	46	/
Natuurinrichting	15	3

Life-projecten	8	goedkeuringsprocedures lopend
Interreg-projecten	3	1 ingediend

*Het aantal actief op te volgen clusters wordt gereduceerd en verfijnd o.b.v. het Werkpakket Prioritering

Mijlpalen 2017:

- Een prioritering van IHD-projecten en IHD-acties en een selectie van integrale en lokale projecten wordt opgemaakt in functie van doelgerichtheid, kwaliteit en een gefaseerde IHD-implementatie.
- Een gestandaardiseerd systeem voor projectmanagement op ANB-niveau wordt ontwikkeld in functie van planning, opvolging en rapportering. Het systeem moet nadien ook bruikbaar zijn voor de volledige organisatie.
- Een planmatige implementatie van de Europese natuurdoelen en soortenbeschermingsprogramma's wordt georganiseerd, gebaseerd op een organisatiebreed opgemaakt meerjarenplan 2018-2020, inclusief meerjarenbegroting.
- Een overkoepelende strategie en plannings- en opvolgingsstelsel voor cofinanciering wordt uitgewerkt voor het ANB.

Passende beoordeling

Om te helpen bij het opstellen van een passende beoordeling werden twee ondersteunende instrumenten verder ontwikkeld: de voortoets en praktische wegwijzers.

Deze worden in 2017 verder uitgebouwd om initiatiefnemers in de toekomst nog beter te kunnen ondersteunen.

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 30 november 2016 met betrekking tot de programmatische aanpak stikstof (PAS, zie hieronder) zal het ANB een herziening doorvoeren van de praktische wegwijzer en de omzendbrief PAS. Ook de voortoets en de impactscoretool die ter ondersteuning van de passende beoordeling worden ingezet, worden geactualiseerd tegen 1 juli 2017. De IT-matige ontwikkeling van deze instrumenten gebeurt door het DLNE.

Mijlpalen 2017:

- 2 nieuwe modules 'Voortoets' en 'Praktische Wegwijzers' worden ontwikkeld en in productie gebracht.
- Het traject voor de bouw van een databank passende beoordeling wordt verder gezet. De databank functioneert als een data- en informatieplatform. Bestaande informatie over werkzame mitigerende maatregelen wordt verder verzameld.
- Herziening praktische wegwijzer en omzendbrief, actualisering voortoets en impactscoretool tegen 1 juli 2017

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

De PAS beoogt bij te dragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelen, door op een planmatige wijze en zonder de continuïteit van de vergunningverlening in het gedrang te brengen, de uitstoot van stikstof terug te dringen. Op 30 november 2016 heeft de Vlaamse

Regering de beslissing van april 2014 bijgestuurd en de krijtlijnen vastgelegd voor de verder uitwerking van de PAS, zowel qua generieke doelstellingen, significantiekaders, herstel en monitoring.

Het ANB zal expertise leveren aan het INBO voor het opmaken van een VO-interne online-rapporteringstool, die het mogelijk maakt om de gebiedsanalyses te consulteren en de effecten van het generieke beleid (BAU-scenario) naar 2025 en 2030 te visualiseren.

Het ANB is verantwoordelijk voor de uitwerking van het herstelbeleid volgens de drietrapsmethodiek. De eerste en tweede trap betreffen de habitatvlekken die momenteel vrij zijn van stikstofbelasting respectievelijk de habitatvlekken waarvoor volgens het BAU scenario in 2032 de kritische depositiewaarde niet meer overschreden wordt. Hiervoor wordt het herstelbeleid gerealiseerd via projectmatige financiering (quick wins en éénmalige inrichtingswerken) en via structurele financiering conform het nieuwe subsidiebesluit 'Geïntegreerd beheerplan'. Voor de overige habitatvlekken (derde trap) die op basis van de gebiedsanalyse dreigen verloren te gaan of onherroepelijk dreigen aangetast te worden, wordt gericht ingegrepen via dezelfde instrumenten.

Een plan van aanpak wordt opgemaakt.

Mijlpalen 2017:

- Opmaken van een plan van aanpak voor uitwerken van het herstelbeleid tegen eind 2017
- Online rapporteringstool voor consultatie gebiedsanalyses klaar begin 2018.

OD 1.3. Het ANB werkt mee aan het voorkomen en onder controle houden van schade en overlast door soorten

Samenleven met natuur kan ook overlast met zich meebrengen. Voor bepaalde soorten is beheer noodzakelijk omdat deze schade of hinder veroorzaken, biodiversiteit verstoren, volksgezondheid bedreigen... De belangrijkste pijlers van het schade en overlastbeleid zijn een goede communicatie en sensibilisatie, de implementatie van een adequaat bewakings- en preventiebeleid, een gedragen en billijke schaderegeling en populatiebeheer.

Invasieve, uitheemse soorten

In 2016 werd een lijst met 37 voor de Europese Unie zorgwekkende, invasieve, uitheemse soorten vastgesteld volgens verordening 1143/2014. De wettelijke bepalingen hieromtrent zijn verder verankerd via het vernieuwde Soortenbesluit (16 juni 2016). De implementatie van deze verordening vormt dan ook een centrale hoofdlijn in 2017.

Regulier beleid

Dit gebeurt door verdere beleidsvorming via opvolging van enerzijds het Europees en anderzijds het Belgisch comitologisch traject. Hieraan gelinkt vindt ook overleg plaats met diverse sectoren (bv. planten- en dierenhandelaren).

Met betrekking tot de reële bestrijding van soorten op het terrein, staat enerzijds een (interne en externe) capaciteitsuitbouw voorop. Hieraan wordt onder meer een sectie van het kennisplatform *ecopedia* gewijd.

Anderzijds worden concrete bestrijdingsopdrachten uitgevoerd. Onderzoeksprojecten kunnen nodig zijn om bestrijdingstechnieken te verfijnen.

Projecten

De grootste efficiëntiewinst inzake biologische invasies valt te boeken door een gedegen aanpak van de introductiewegen. Daartoe wordt een project uitgevoerd voor identificatie en prioritering van introductiewegen, met een bijhorend ontwerp van actieplannen.

Binnen het bestrijdingsinstrumentarium worden in 2017 opdrachten opgevolgd omtrent de bestrijding van (diverse) zoogdier- en vogelsoorten, exotische muggen, waterplanten, wolhandkrab en stierkikker.

Schadesoorten

Onder schadesoorten worden (inheemse) soorten wild of beschermde soorten verstaan die conform de procedure in het soortenschadebesluit onderwerp kunnen vormen voor aanvragen voor een vergoeding. Burgers kunnen hiervoor bij gespecialiseerde medewerkers terecht.

Door informatie ter beschikking te stellen, actieplannen op te maken en overleg met partners wordt zoveel mogelijk gesensibiliseerd in functie van beschermde soorten. Ook in 2017 wordt hierop verder gewerkt. Projecten beogen de uitbouw van een instrumentarium met betrekking tot schaderegeling en schademitigatie (bv. actieplan steenmarter).

SD 2: Het ANB verhoogt de beleving van natuur

Met deze doelstelling wordt beleving van ‘natuur’ in de meest brede betekenis van het woord beoogd. Het contact met de natuur bij uiteenlopende doelgroepen wordt gestimuleerd, terwijl het evenwicht tussen toegankelijkheid en draagkracht van de natuur gewaarborgd wordt. Behalve op beleving wordt binnen deze doelstelling ook gefocust op leefbaarheid: het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving.

In 2016 werd een nieuw werkingsmodel voor het programma Natuur in je Buurt (NijB) uitgewerkt met als missie: “Natuur in je buurt wil elke Vlaming kwalitatief groen aanbieden in zijn/haar omgeving dat aansluit bij zijn/haar behoeften en de leefbaarheid in/van zijn/haar buurt verhoogt”.

Dit omvat concreet de volgende strategische wijzigingen t.o.v. het huidige project NijB:

- NijB wordt één overkoepelend programma waarin **zowel de thema’s beleving als leefbaarheid** vervat zitten. De noemer ‘natuur in je buurt’ vat het ANB engagement om natuur dichtbij de mensen te brengen i.f.v. hun specifieke vragen en een leefbare omgeving.
- De oude scope van NijB die focuste op de (rand)stedelijke context wordt verbreed. “**Omgeving**” verwijst naar zowel landelijk als (peri)urbaan groen. “**Kwalitatief groen**” omvat de hele range van dak- en gevelgroen t.e.m. natuurkernen die IHD realiseren, voor zover dit groen diverse significante ecosystemendiensten levert.
- Specifiek m.b.t. **natuurbeleving** (= actief gebruik van de natuur door de mensen) maakt NijB **een transitie van aanbod- naar vraaggestuurd**. We willen het aanbod van het ANB enerzijds optimaliseren door het meer af te stemmen op de doelgroepen en waar wenselijk nieuw aanbod te creëren. Anderzijds willen we het bestaande aanbod beter kenbaar maken. Hiertoe worden een aantal ondersteunende applicaties ontwikkeld.
- Daartegenover staat dat aspecten van **leefbaarheid** (= de meerwaarde die de natuur levert i.k.v. bijvoorbeeld klimaatregeling, gezondheid, sociale cohesie, veiligheid, welzijn, etc.) zich minder lenen tot een vraaggestuurd kader en dus grotendeels **aanbodgestuurd** blijven.

OD 2.1. Het ANB zet in op een verhoogde beleving van natuur.

De beleefbaarheid en toegankelijkheid van de natuur zijn belangrijke aspecten waarom de Vlaming natuur wenst te behouden en versterken. De visie omtrent natuurbeleving betekent natuur voor iedereen, meer ruimte voor natuurbeleving en bereikbare natuur. Om die reden wenst het ANB deze toegankelijkheid zo goed mogelijk uit te bouwen, zowel op eigen terreinen als bij partners. Door in te zetten op een gefundeerde mix aan instrumenten gekoppeld aan een actieve zoektocht naar nieuwe vormen van beleving en thema’s, worden nieuwe of bestaande doelgroepen aangespoord om de natuur te leren ontdekken.

Regulier beleid

Het ANB beheert in Vlaanderen ongeveer 80.000 ha parken, bossen en natuurreervaten waarvan ongeveer de helft in eigendom en is dus een belangrijke speler in het aanbod van natuurbeleving. In deze domeinen wordt veel aandacht geschonken aan onthaal en toegankelijkheid in de brede zin: bereikbaarheid, (integrale) toegankelijkheid, fysiek en inhoudelijk onthaal, beleving, reëel en virtueel ontdekken, ontspanning,...

Naast het ANB beheren tal van partners nog eens duizenden hectaren aan natuur. Het is ook de taak van het ANB om in overleg de beleidslijnen uit te zetten over de toegankelijkheid van die overige natuurterreinen. Zo willen we komen tot een gebiedsdekkend aanbod dat zo goed mogelijk aansluit bij de wensen van de Vlamingen. Het beheerplan en de toegankelijkheidsregeling vormen de basis.

Projecten

Daarnaast worden jaarlijks projecten opgestart om deze werking te versterken. In 2017 wordt naar volgende resultaten toegewerkt:

- het aantal domeinen dat communicatief correct ontsloten is en waar de belevingswaarde gepromoot wordt, stijgt substantieel
 - 65 extra domeinen worden voorzien van onthaalborden.
 - Twaalf extra gebieden worden voorzien van speciale borden.
 - In grotere gebiedsgerichte projecten worden extra initiatieven genomen.
- de website natuurenbos.be groeit uit tot de tripadvisor van de Vlaamse natuur:
 - Het aantal bezoekers stijgt met 5 procent
- het Agentschap voor Natuur en Bos geeft de Vlaming goesting om de natuur in te trekken en is daarbij gekend en bekend als betrouwbare en gastvriendelijke beheerder van natuur bij een breed publiek. Naast een stijging van de bezoekerstevredenheid en een toename van het draagvlak voor natuur, werken we ook aan een aantal filmpjes om die doelstelling te realiseren.

Daarnaast worden vijf concrete realisaties uitgewerkt (zie 3.5 mijlpalen).

Speelzones

Het plan van aanpak voor de optimalisatie van het speelzoneconcept heeft tot doel om tegen medio 2018 in elke gemeente, waar mogelijk, tenminste één speelzone te voorzien, die maximaal afgestemd wordt op de locaties van jeugdlokalen, het trage wegennetwerk en het openbaar vervoer. In 2016 liep een inventarisatieronde via rondvraag naar de gemeenten en werd een finale lijst van 71 gemeentes zonder speelzone opgemaakt. In 2017 wordt voor elk van deze gemeentes zonder speelzone een proces opgestart waarbij we op zoek gaan naar oplossingen om extra speelzones te realiseren, hetzij binnen de eigen ANB domeinen of in domeinen van partners (andere overheden, privé-eigenaars). Het ANB zal hier initiatief nemen om in samenwerking met de betrokken gemeentes en de diverse partners tegen eind 2017 tot een concrete uitwerking te komen, waarbij de realisatie van speelzones op het terrein nog tot medio 2018 kan doorlopen. Waar dit niet haalbaar blijkt, zullen gemeentes aangemoedigd worden om een dossier in te dienen om een nieuw bos als speelzone te realiseren.

Vraaggestuurde werking 'Natuur in je buurt'

In 2017 willen we de nieuwe aanpak van vraaggestuurde werking voor het uitwerken van ons belevingsaanbod uittesten in een regionaal afgebakende en thematische case, om zo de volledige organisatie voor te bereiden op de uitrol van deze manier van werken. We starten met een go-to-marketanalyse voor de haalbaarheid van het gebruik van digitale tools die de vraaggestuurde werking moeten ondersteunen en een brede bevraging van stakeholders. Op basis hiervan willen we tegen de Week van het Bos 2017 een concreet vraaggestuurd pilootproject lanceren met gepaste ondersteuning. Het pilootproject zal na één jaar geëvalueerd worden.

OD 2.2. Het ANB faciliteert en realiseert meer en beter groen in en rond de stad

Het programma Natuur in je Buurt ondersteunt ook nog steeds meer en beter groen in de woon- en werkomgeving. Op die manier wordt gewerkt aan een betere leefbaarheid van buurten en dus gezondheid en welbevinden van wie er actief is. Het project wil bij uitstek vernieuwend en creatief zijn, zowel qua inhoud, aanpak als communicatie

.Natuur in je buurt zet sterk in op de ontwikkeling, uitwisseling en terbeschikkingstelling van kennis, expertise en faciliteiten en werkt vanuit de wetenschap dat stedelijk groen heel wat baten en voordelen heeft (urbane ecosysteemdiensten). Voor de relatiebeheerders van het ANB wordt een aantrekkelijk en gebruiksvriendelijk portfolio ontwikkeld dat een overzicht biedt van de reeds geleverde producten en diensten binnen Natuur in je Buurt en zo een weergave is van de verschillende aspecten van het programma Natuur in je Buurt.

Maar het programma mikt ook op concrete realisaties. Zo wordt ingezet op de realisatie van stads(rand)bossen en groenpolen. Naast de realisaties door het ANB, worden steden en gemeenten ook gestimuleerd om meer stadsbossen en groenpolen te realiseren. We ontsluiten, verspreiden en promoten bestaande realisaties en ervaringen zodat ze kunnen dienen als inspiratie voor nieuwe initiatieven. We geven het bestaande netwerk van stedelijke groenspelers een gezicht.

In het kader van het nieuwe werkingsmodel werken we aan een aangepast instrumentarium (conform het subsidiariteitsprincipe en het doelmatigheidsprincipe) dat de nodige middelen biedt om actoren bij te staan bij de realisatie van stedelijk groen.

Regulier beleid

Het ANB ontwikkelde een reeks technische vademecums ter ondersteuning van groenbeheerders. Deze vademecums kaderen allen in de beheervisie Harmonisch Park- en Groenbeheer, kortweg HPG. De HPG-visie gaat uit van een evenwichtige samenhang tussen mensgerichte, natuurgerichte en milieugerichte beleids- en beheermaatregelen en moet leiden tot een duurzaam, divers en dynamisch geheel. Het is de basis voor het eigen beheer van de parken van

het ANB, maar ook voor het advies en de ondersteuning van andere groenbeheerders. Momenteel wordt gewerkt aan de laatste vademecum 'Ontwerp'.

De evaluatietool 'natuurwaardeverkenner stad' is beschikbaar. Deze tool laat toe om bij de afweging van ontwikkelingsscenario's in de stad de impact van die veranderingen op de diensten die de natuur ons levert in te schatten. Natuur levert immers goederen en diensten aan de mens, die een effect hebben op de welvaart of het welzijn van een maatschappij en het leven in een stad.

Een gemeente kan aan de hand van een stedelijk groenplan een onderbouwde langetermijnvisie neerzetten over hun groenstructuur. Het plan vormt een richtinggevend document voor beleid wat betreft de gewenste kwantiteit en kwaliteit van groen in een bepaalde gemeente. Het geeft aan welke groenstructuren de gemeente herbergt, wat de waarde, samenhang en functie van deze structuren is en hoe ze te handhaven of te versterken. Om meer kenbaarheid te geven aan deze tool bij lokale besturen wordt een event georganiseerd.

Het ANB lanceert opnieuw een oproep naar vernieuwende, creatieve groenprojecten. Projecten die in aanmerking komen voor deze subsidiëring hebben minstens een bovenlokale uitstraling en hebben verschillende partners. In deze projecten wordt ingezet op de verhoging van de leefbaarheid aan de hand van verschillende thema's: mobiliteit, leefmilieu, sociale cohesie, ...

Projecten

Realisatie van stads(rand)bossen en groenpolen

Als flankerende maatregel voor het VSGB worden opnieuw provincies, gemeenten, intercommunales en privépartners uitgenodigd om via aankoop en aanleg van stedelijk en randstedelijk groen de leefbaarheid minstens te bestendigen en waar het kan te versterken.

Rond Gent wordt meegewerkt aan een groene stadsomgeving met de ontwikkeling van drie groenpolen (parkbos Gent, Vinderhoutse bossen en Oud-Vliegveld).

Het project Parkbos Gent beoogt de uitbouw van een multifunctionele groenpool van 1200 ha ten zuiden van Gent. In deze groenpool is ruimte voorzien voor 340 ha oud en nieuw bos, 200 ha park- en natuurgebied en 500 ha duurzaam landbouwgebied. Voor de realisatie van dit omvangrijke project wordt samengewerkt met verschillende overheidsdiensten en besturen.

Om de ontwikkelde visie goed te kunnen uitwerken is grondverwerving cruciaal. De nodige onteigeningen worden verder gezet. De toegangspoorten Portaal Grand Noble en Den Beer worden verder ingericht. Naast de toegangspoorten wordt ook de aanleg van recreatieve routes, het plaatsen van parkbosmeubilair en het inrichten van het speelbos Scheldevelde voorzien.

De site van het Oud-Vliegveld wordt tegen 2020, na de zandontginning, ingericht als één van de vier grote groenpolen van de Gentse regio. Voor de uitwerking van de inrichtingsvisie werd een ontwerpwedstrijd gelanceerd. Met de laureaat-ontwerpers wordt verder onderhandeld over de opmaak van een landschapsonwerp voor de ganse groenpool.

De groenpool Vinderhoutse Bossen is volop in ontwikkeling. Er wordt 5 ha bijkomend bos ingericht. Via een nieuwsbrief, interactieve activiteiten en beplantingsacties worden de lokale

bewoners en partners bij het project betrokken. Via een lokale projectoproep erfgoed worden beplantingswerken uitgevoerd binnen het projectgebied.

Ook in de omgeving van de stad Lier wordt aan de groene ontwikkeling van de stadsomgeving gewerkt. Heel wat partners plaatsten hun schouders onder dit project. De inrichtingsvisie voor het gebied van 227 ha wordt gefinaliseerd. Daarnaast wordt ingezet op een workshop rond volkstuinen en speelbos en zal er een infomarkt georganiseerd worden.

In de rand rond Brussel wordt ingezet op de ruimtelijke uitdagingen om 200 ha bijkomend openbaar toegankelijk groen te realiseren en de huidige open ruimte te vrijwaren en te verbeteren. Dit draagt bij tot de leefbaarheid van de streek en benadrukt het Vlaams karakter. Ook het toerisme zal hierdoor toenemen. Er wordt verder gewerkt rond de drie groenpolen uit de flankerende maatregelen van het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel (VSGB).

Als flankerende maatregel voor het VSGB worden opnieuw provincies, gemeenten, intercommunales en privépartners uitgenodigd om via aankoop en aanleg van stedelijk en randstedelijk groen de leefbaarheid minstens te bestendigen en waar het kan te versterken.

Klimaat

Het klimaatprogramma voor het ANB wordt opgemaakt. Dit omvat verschillende acties en projecten. In het kader van deze OD is de aandacht voor het gebruik van groen voor de buffering van de gevolgen van de klimaatverandering van groot belang (klimaatadaptatie van de maatschappij door de toepassing van *nature based solutions*). Acties spitsen zich toe in en rond steden en in de rivier valleien. De integratie van het thema klimaatadaptatie in onder meer NijB is een van de engagementen van de Vlaamse Regering in het kader van het Vlaams Klimaat- en Energiepact in uitvoering van de Vlaamse Klimaattop.

SD 3: Het ANB valoriseert de waarde van natuur en maakt ze zichtbaar voor de maatschappij

Van de drie pijlers van het duurzaam ondernemen (people, planet, profit) is het economische aspect of de waarde van natuur conceptueel en maatschappelijk de meest uitdagende. Waarde kan hierin verschillende betekenissen hebben. Binnen deze strategische doelstelling maken we de diensten die natuur levert zichtbaar voor de maatschappij en proberen we deze diensten te optimaliseren.

OD 3.1. Het ANB optimaliseert beheerpraktijken door het streven naar een kosteneffectief en adaptief beheer voor een breed gamma van ecosysteemdiensten

De huidige en toekomstige levering van ecosysteemdiensten en het welzijn en de welvaart die er bij horen, vereisen het behoud en de verbetering van de biodiversiteit (het natuurlijk kapitaal). Om een zo breed mogelijk en maatschappelijk relevant gamma van ecosysteemdiensten te kunnen ontwikkelen en aanbieden, is een geïntegreerd beheer van natuur nodig, afgestemd op diverse doelen.

Hierbij wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijke kosteneffectiviteit door een optimale combinatie van doelmatigheid en kwaliteit. Om maximaal resultaat te halen bij de realisatie van beheerwerken, moeten de middelen zuinig ingezet worden op die activiteiten die het beste resultaat halen voor het gestelde beheerdoel. De beheerprocessen moeten hierbij zo efficiënt mogelijk verlopen.

Duurzaam beheer vereist goede planning waarbij geanticipeerd wordt op mogelijke evoluties, maar moet ook rekening houden met onzekerheid en complexiteit. Deze kan bijvoorbeeld samen hangen met wijzigende inzichten en/of externe ontwikkelingen zoals klimaatverandering, milieudrukken, maatschappelijke evoluties...

Regulier beleid

Optimalisatie van bosbeheerpraktijken en houtexploitatie

Specifieke processen verbonden aan de houtexploitatie (valoriseren houtkwaliteit, gebruik ruimingspistes, controle houtexploitatie, plannen verjongingsgroepen,...) worden verder geoptimaliseerd. Hierbij worden, binnen het kader van de criteria duurzaam bosbeheer – binnenkort vervangen door de criteria duurzaam natuurbeheer - efficiëntie en effectiviteit nagestreefd. De verbetervoorstellen worden vervolgens vertaald in de natuurbeheerplannen.

Het QD-beheer (kwalificeren - dimensioneren) van een aantal boomsoorten wordt verder uitgebreid in de beheerregio's. QD is eenvoudig op te starten in jonge bestanden, maar kan overall toegepast worden. Deze ervaring zal op termijn ingezet worden om elementen uit QD beheer te gebruiken bij de omvorming van oudere bestanden. Tegelijkertijd wordt een combinatie van concepten uit QD, kloempen, bosvorming en andere aspecten van

natuurgericht bosbeheer ingezet om Europese boshabitats te realiseren en om bossen weerbaar te maken tegen klimaatveranderingen.

Projecten

Genenbronnen

Om te kunnen beschikken over een genetisch divers en aangepast aanbod aan plantmateriaal, zal het ANB samen met het INBO nieuwe strategieën ontwikkelen met betrekking tot selectie van aanbevolen herkomsten (fenotype – genotype – klimaatrobustheid) en beschikbaarheid van voldoende teeltmateriaal om de kwekerijsector te bevoorraden (zaden en klonen). Naar aanleiding van het samenvoegen van de diverse herkomstgebieden voor autochtone bomen en struiken (ABS) in Vlaanderen naar slechts 1 herkomstgebied begin 2017, biedt zich een kans om ook de werking van de ANB-zaadboomgaarden te rationaliseren.

Mijlpalen 2017:

- Er wordt een lijst opgemaakt met te behouden zaadboomgaarden op ANB terreinen in het licht van een vereenvoudigde herkomstgebiedsafbakening voor ABS, inclusief een plan van aanpak met betrekking tot onderhoud.
- Opmaak overgangsmatregelen met betrekking tot zaadverkoop voor zowel de zaadboomgaarden met ABS als de zaadbestanden met hoofdboomsoorten voor de periode (schatting 10 jaar) totdat de centrale zaadboomgaard te Grimminge (INBO) operationeel is.

Beheer ifv klimaatverandering

Het klimaatprogramma voor het ANB wordt opgemaakt. Dit omvat verschillende acties en projecten. In het kader van deze OD is de ontwikkeling van maatregelen / richtlijnen ter versterking van de weerbaarheid van de natuur aan de klimaatverandering het aandachtspunt, samen met het dichten van koolstoflekken en het beschermen van koolstof-hotspots in de domeinen van het Agentschap. Dit zijn beide engagementen van de Vlaamse Regering in het kader van het Vlaams Klimaat- en Energiepact in uitvoering van de Vlaamse Klimaattop.

OD 3.2. Het ANB streeft naar een duurzaam gebruik of medegebruik van natuur door een divers en kwalitatief aanbod van producten en de optimalisatie van hun afzet

Duurzaam gebruik van natuur gaat over de manier waarop producten en diensten aangeboden worden op de markt, binnen de grenzen van de draagkracht van het ecosysteem. Het gaat voornamelijk om rondhout van diverse kwaliteiten, houtige en grazige biomassa, jacht en visvangst, landbouwproducten...

Door de nodige diversificatie te voorzien in het aanbod van producten die voortkomen uit het natuurbeheer en door te streven naar een bepaalde kwaliteit en continuïteit in dit aanbod, wordt gelijktijdig naar een ecologische, economische en maatschappelijke meerwaarde gestreefd.

Zorgen dat de afzet van producten zo optimaal mogelijk gebeurt, bijvoorbeeld door betere vermarkting of alternatieve verwerking, draagt bij tot het duurzaam gebruik en de kosteneffectiviteit van beheer.

Regulier beleid

Duurzame jacht

Door de organisatie van het theoretisch en praktisch jachtexamen wordt een stevig fundament geschapen voor de uitoefening van een duurzame en veilige jacht in Vlaanderen.

In het kader van de vereenvoudiging van de administratieve lasten voor de burger en in het kader van de digitalisering van de Vlaamse overheid wordt verder ingezet op het e-loket waar de jager en de burger alle administratieve formaliteiten op een vlotte en digitale manier met de overheid kunnen afhandelen (alle aanvragen en meldingen op basis van het jachtadministratiebesluit waaronder de aanvraag jachtverlof en de melding van bestrijding).

Het ANB evalueert voor de domeinen in eigendom hoe een duurzame jacht kan worden ingepast in het algemene beheer. Dit in het kader van een duurzaam medegebruik van natuur door jagers en met het oog op een goed populatiebeheer ten behoeve van landbouw, verkeersveiligheid, natuurontwikkeling en natuurbescherming. Het ANB draagt deze visie ook uit naar andere overheden.

Duurzame visserij

In alle Vlaamse provincies wordt viswateronderzoek uitgevoerd met het oog op de onderbouwing en evaluatie van het beleid rond visserij en visstandbeheer in de voor de hengelsport belangrijke viswateren.

Via samenwerking en medefinanciering door het Visserijfonds met diverse waterbeheerders worden allerlei projecten uitgevoerd ter verbetering van het structuurherstel van onze waterlopen alsook de visbestanden. De gerealiseerde projecten dragen bij aan de Europese natuurdoelen en het integraal waterbeleid. Er worden visdoorgangen gerealiseerd op onder meer de Demer, de Grote Nete en de Aa.

Voor het herstel van duurzame populaties in meerdere rivierbekkens worden rivierdonderpad, kwabaal en kopvoorn gekweekt. De ecologische inpassing van de visserij en de duurzame visserij wordt verder gerealiseerd door de aanleg van hengelfaciliteiten. Zo worden onder meer hengelsteigers gerealiseerd op de Aa, de vijvers van Het Broek te Blaasveld, de Grote Nete en de Treskesput te Turnhout.

Projecten

Duurzaam hout

Voor de ANB-domeinen werden realistische en gedragen houtproductiedoelen opgesteld, meer bepaald de houtoogst in ANB-domeinen tot 2100, op basis van best beschikbare kennis en beslist

beleid. De doelen zijn compatibel met de randvoorwaarden en inhoudelijke principes van het geïntegreerd natuurbeheer.

Mijlpalen 2017:

- Implementeren van de productiefunctie van de natuur als doel in Vlaanderen:
 - Interne en externe communicatie rond houtproductie in ANB domeinen is afgerond
 - Afsprakenkader rond aanpak houtproductie in ANB domeinen is gevalideerd.

Daarnaast zal verder ingezet worden op het belang van het gebruik van gecertificeerd hout (FSC/PEFC) uit duurzaam beheerde bossen via promotie van de productfiche hout. Ambitie hier is dat overheidsinstanties het gebruik van gecertificeerd hout opnemen in hun bestekken.

Optimalisatie biomassaketen

Biomassa omhelst alle biologische grondstoffen afkomstig van natuur-, bos- en landschapsbeheer. Belangrijkste grondstoffen zijn hout (bulk en kwaliteitshout) en beheerresten zoals grassen (bulk en kwaliteitshout). De belangrijkste schakels van de waardeketen zijn mobilisatie (oogst, transport) valorisatie (conversie, distributie, transport) en gebruik eindproducten. De acties hebben tot doel te werken aan een optimalisatie van de diverse schakels en aan een optimale afstemming tussen de schakels.

Zowel vanuit klimaatdoelstellingen (Hernieuwbare energie) als vanuit een duurzaamheidskader wordt steeds meer belang gehecht aan het lokaal, gecascadeerd, duurzaam en kostenefficiënt gebruik van grondstoffen waaronder hout en niet-houtige beheerresten. Dit wordt gevat door de doelstellingen van de biogebaseerde economie. Door de klimaatproblematiek is een versnelde transitie van een economie gebaseerd op fossiele grondstoffen naar een economie gebaseerd op biologische grondstoffen afkomstig van hout en niet-houtige beheerresten, een absolute prioriteit.

Mijlpalen 2017:

- Opzetten van een platform Oogstbare Landschappen (i.s.m. de VLM) om kennis en expertise uit te wisselen m.b.t. alle aspecten van de ketenwerking (aanleg, beheer, mobilisatie, valorisatie) van biomassaproductie in het landschap:

Klimaat

Het klimaatprogramma voor het ANB wordt opgemaakt. Dit omvat verschillende acties en projecten. In het kader van deze OD is het gebruik van de ecosysteemdienst koolstofsekwestratie voor de ontwikkeling van systeem van *carbon credits* voor *domestic off-set projects* als financieringsbron voor natuurontwikkeling s.l. het aandachtspunt met als start een haalbaarheidsstudie. Dit is een van de engagementen van de Vlaamse Regering in het kader van het Vlaams Klimaat- en Energiepact in uitvoering van de Vlaamse Klimaatop.

OD 3.3. Het ANB maakt ecosysteemdiensten zichtbaar, bouwt ze uit en promoot de toepassing ervan

Ecosystemen zijn dynamische complexen van planten, dieren, micro-organismegemeenschappen en het abiotische leefmilieu die interageren als een functionele eenheid. Ze zijn een fundamenteel onderdeel van de biodiversiteit. Naast de intrinsieke waarde van ecosystemen hebben zij ook een functionele waarde, gaande van de voorziening van schone lucht en proper water tot de bestuiving van gewassen en de bescherming tegen overstromingen. Deze functionele waarden worden samen de 'ecosysteemdiensten' genoemd.

De kwaliteit van veel ecosystemen gaat achteruit, zodat deze niet langer de grote verscheidenheid van diensten kunnen leveren waarvan we afhankelijk zijn. Dit kwaliteitsverlies vertegenwoordigt enorme sociale en economische verliezen voor de Europese Unie. Het verlies aan biodiversiteit kost de EU volgens berekeningen van de Europese Commissie 3 % economische groei ofwel 450 miljard euro per jaar.

Ecosysteemdiensten helpen een harmonie te creëren tussen bescherming en duurzaam gebruik en medegebruik van biodiversiteit en ecosystemen. De vraag wordt hoe het natuurlijk kapitaal dat wordt gebruikt, kan behouden blijven op een niveau dat toelaat om blijvend te genieten van de rente ervan: de voor ons welzijn zo belangrijke ecosysteemdiensten. Het vormt zo een kader voor een duurzaam gebruik en duurzame ontwikkeling.

Regulier beleid

Intern vormingstraject

Momenteel komen er steeds meer hulpmiddelen (instrumenten, tools, kaarten, modellen en dergelijke) gebaseerd op het ecosysteemdienstenconcept beschikbaar. Voorbeelden hiervan zijn de kaartenbundels van NARA-T 2014, de kaarten, GIS-modellen en methodes van ECOPLAN, participatorische technieken van INBO en de natuurwaardeverkenner. Daarnaast zijn er kaders en technieken o.v.v. beheer en duurzaam gebruik van ecosysteemdiensten ontwikkeld in uitvoering van andere OD's van het ANB.

Deze hulpmiddelen zijn een meerwaarde voor het ANB als geheel en voor specifieke interne doelgroepen in het bijzonder. Om de kennis over concept en instrumenten en technieken te verankeren in onze werking wordt een intern vormingstraject ontwikkeld.

Synergiën in andere sectoren

Het ANB werkt verder mee aan de opbouw van het overlegforum op dat streeft naar kennisuitwisseling over het concept ecosysteemdiensten binnen de Vlaamse overheid. Omdat de uitwisseling van kennis over alle grenzen heen belangrijk is, ondersteunt het ANB actief het ESD-forum van het beleidsdomein en de Belgium Ecosystem Services Community of Practice (BEES).

Projecten

Natuurwaardeverkenner

De evaluatie 'Natuurwaardeverkenner' wordt ruimtelijk expliciet gemaakt. Daarnaast wordt blijvend gewerkt aan het up-to-date houden en de verhoging van de praktische toepasbaarheid.

Pilootprojecten en demonstratieprojecten

De graslanden in onze natuurreservaten genereren tal van ecosystemendiensten. Een daarvan is de natuurlijke productie van biomassa in de vorm van gras en kruiden. Die biomassaproductie heeft ook een potentieel economische meerwaarde. Er wordt in dit kader nagegaan op welke manieren aan rendabele landbouw gedaan kan worden binnen de grenzen van de hoge natuurdoelstellingen. Op deze manier kan gestreefd worden naar een maatschappelijke optimalisatie van het graslandbeheer door het valoriseren van een of meer van de ecosystemendiensten van onze reservaten.

In samenwerking met de dienst MER van het DLNE wordt nagegaan hoe en op welke wijze het ecosystemendienstenkader de MER kan informeren en verbeteren (*proof-of-concept*-studie) met het oog op verdere samenwerking in de toekomst. Het inpassen van het ecosystemendienstenkader in de MER is een uitvoering van de ESD-strategie van het beleidsdomein.

Het project iGREEN tracht het concept van ecosystemendiensten en groene infrastructuur ingang te laten vinden in een ruimere maatschappelijke context. Het pilootproject focust op de provincie Limburg. Er wordt in dialoog gegaan met publieke en private beheerders van de groene infrastructuur en bedrijven die baat hebben bij de verdere ontwikkeling van deze concepten. Door overleg met verschillende maatschappelijke groepen, workshops en een symposium kunnen deze nieuwe inzichten een bijdrage leveren aan de maatschappelijke ontwikkeling van deze regio. Het project is praktisch en uitvoeringsgericht. iGREEN heeft linken met het SALK-plan en het T.OP-project van Ruimte Vlaanderen.

OD 3.4. Het ANB vermarkt producten uit haar domeinen op een duurzame manier

Als business partner van het ANB zorgt Natuurinvest voor de vermarkting van de producten uit de openbare natuurdomeinen. Naast het innen van de inkomsten uit de verkoop van hout, onderzoekt Natuurinvest de rendabiliteit van andere biomassa (bijvoorbeeld gras, houtige biomassa) of van gebouwen en terreinen. Nieuwe vormen van natuurbeleving worden eveneens verkend als mogelijk vermarktbaar product. Het uitbouwen van duurzame projecten samen met partners, staat hierbij steeds voorop.

Projecten

Natuurinvest analyseert en ontwikkelt nieuwe vermarktbare initiatieven voor ANB. Minstens één nieuw product wordt volledig uitgewerkt ter lancering in de markt: bvb. bijdrage van natuurlopen, opening museumtuin Gaasbeek, nieuw onthaalcentrum Bornem, vastgoedvermarkting voor andere overheden, uitgeruste betalende bivakzones, label hout van hier, trouwen in het bos, ...

3. Beheerdoelstellingen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van werking van het ANB op vlak van organisatiebeheersing. De projecten en processen kunnen beschouwd worden als voorwaarden die moeten vervuld zijn voor een efficiënte, effectieve, integere, klantgerichte en kwaliteitsvolle werking van het agentschap.

3.1 Kennisdeling en vorming

Inverde verzorgt opleidingen voor de werknemers van het ANB en voor de doelgroepen in de natuursector. De opleidingen voor het ANB worden afgestemd op de strategische noden. Daarnaast zorgt Inverde voor het standaardiseren, testen en brevetteren van de cruciale vaardigheden in natuurbeheer. Via de organisatie van kennisdelende activiteiten wil Inverde bijdragen aan het ontwikkelen, verspreiden en behouden van de natuurkennis en -expertise die in Vlaanderen (en Europa) aanwezig is.

Het agentschap zet daarnaast reeds jaren in op de ontwikkeling van talenten en de ondersteuning van leidinggevenden om zich te versterken in hun rol. Na 'Elk talent telt' en 'Streetwize' volgt ook in 2017 een traject voor leidinggevenden gekoppeld aan de opvolging en opmaak van het ondernemingsplan.

Inverde levert ook ondersteuning bij de verschillende trajecten die lopen in kader van digitalisatie.

Projecten 2017

In 2017 ligt de focus van de projectwerking op volgende doelstellingen:

- De belangrijkste doelgroepen in het kader van Natura 2000 zijn geselecteerd, bevraagd en hebben toegang tot een aanbod op maat. Daarbij zijn de prioriteiten in het Natura 2000-programma van het ANB leidend (bv. focus op implementatie beheerplannen 2017).
- Aan de hand van een pilootproject met een partner wordt een modelovereenkomst voor samenwerking uitgewerkt om een deel van het Ecopedia platform te vullen.

3.2 Personeel en organisatie

Centraal binnen personeelsbeleid en organisatieontwikkeling staat de HR-strategie: het ANB koestert talenten die resultaten neerzetten en kunnen samenwerken. Er worden bijkomende inspanningen geleverd om het resultaatgericht werken te optimaliseren.

Er wordt zeer veel aandacht besteed aan het welzijn van de medewerkers op het werk, aan diversiteit en aan gelijke kansen.

Jaarlijks wordt een zelfevaluatie uitgevoerd waarbij de werking van het agentschap onder de loep genomen wordt. Daarnaast zal de interne controle van het agentschap verder uitgebouwd en geoptimaliseerd worden. De resultaten van de interne audits vormen de basis voor het jaarlijks actieplan rond organisatiebeheersing en maturiteit.

Personeelsmanagement

De goede werking van de personeelsadministratie is een dagelijkse bekommernis. Bijkomende projecten zijn nodig om de dagelijkse werking te versterken en de juiste medewerkers op de juiste plaats te krijgen en te houden. In 2017 gaat extra aandacht naar volgende doelstellingen:

- *We realiseren het personeelsplan en focussen daarbij op interne mobiliteit*

Een personeelsplan 2017 – 2020 werd opgemaakt met als doel enerzijds de besparingen te realiseren en anderzijds de nodige aanpassingen te voorzien zodanig dat kerntaken in de toekomst kunnen blijven uitgevoerd worden in functie van de strategische doelstellingen. Dit personeelsplan werd overlegd met de syndicale organisaties op 1 februari 2017.

Mijlpalen 2017:

- Goedkeuring personeelsplan 2017-2020.
- Realisatie wervingsplan 2017.
- *We verhogen de goesting om te komen werken*
Het ANB wil een waarde gedreven organisatie zijn en zet in op welzijn door het werkvermogen van de werknemers te behouden, te versterken en bij vastgestelde problemen een aangepast oplossing te zoeken. In 2016 koos ANB er daarom voor om het welzijnsbeleid op een co-creatieve wijze vorm te geven. Een diverse en uitgebreide groep medewerkers werd samengebracht op een welzijnsconvent om concrete voorstellen uit te werken als antwoord op de vraag: 'Hoe zorgen we er samen voor dat jij en je collega's met goesting komen werken?'. Op basis van al de geformuleerde voorstellen wordt nu een actieplan Welzijn 2017 – 2020 uitgewerkt tegen maart 2017. Dat zal uitgevoerd worden via jaarlijkse actieplannen.

Mijlpalen 2017:

- Goedkeuring actieplan Welzijn 2017-2020.
- Realisatie jaaractieplan Welzijn 2017.
- Cultuur: we kennen onze waarden en verankeren die in ons dagelijks werk.
Hiertoe wordt in 2017 het leiderschapstraject uitgevoerd, maken we een integriteitsplan en voeren dit uit.

Organisatiebeheersing

De organisatiebeheersing wordt verder geprofessionaliseerd door het bepalen van kritische succesfactoren, het opvolgen van risico's, procesmanagement o.b.v. service design en een uitgewerkt programmabeheer.

Voor 2017 wordt gewerkt naar volgende resultaten:

- Elk van de entiteiten maakt een werkplan zodat de realisatie van het ondernemingsplan en het budgetplan strikter opgevolgd en gerapporteerd wordt. Bovendien is risicomanagement (identificatie en respons) ingebouwd in deze opvolging.
- Het programmabeheer wordt verder uitgetekend op basis van concrete projecten in kader van Europese natuurdoelen en gebiedsgerichte werking.

- Procesmanagement op basis van service design wordt gestart voor de strategische projecten met een belangrijke ICT-component.
- We werken aan een waarden-gedreven netwerkorganisatie waar talenten volop kansen krijgen om te groeien. Hiertoe worden verschillende trajecten voor leidinggevend en andere medewerkers uitgezet, afgestemd op de realisatie van het ondernemingsplan 2017.
 - Voor leidinggevend is er een traject met volgende acties voorzien:
 - Verkennen en opvolgen van de speerpunten van het ANB (Inhoudelijke focus)
 - Inzetten op leiderschap: Welzijn en Resultaatgericht werken
 - Inzetten op samenwerking en netwerking: tussen de verschillende entiteiten, leidinggevend onderling, met leden van Directieraad
 - Voor ploegbazen is er een gelijkaardig traject voorzien, maar specifiek uitgewerkt voor hun functie.
 - Voor coördinatoren is er een parallel lopend traject, specifiek met betrekking tot hun rol in de opvolging van het ondernemingsplan.
 - Binnen verschillende entiteiten zijn er aanvullend trajecten voorzien om in de toekomst sterker naar buiten te kunnen komen.
 - Binnen 'Operationeel terreinbeheer' is er 'Vlucht vooruit' om te werken aan een veerkrachtige organisatie die klaar is om nu en in de toekomst om te gaan met continue veranderingen.

Vlucht Vooruit is belangrijk omdat we veel resultaatgericht gaan inzetten op onze maatschappelijke opdracht, met aandacht voor de mensen. Werkmethodes, processen en rollen zullen verduidelijkt en gesynchroniseerd worden. Door een breder draagvlak zullen knopen op kortere termijn kunnen worden doorgehakt en blijven beslissingen op lange termijn stabiel.

Vlucht Vooruit zal succesvol zijn als we naast efficiëntiewinsten ook rekening houden met cultuur en we als gewaardeerde, enthousiaste en zelfverzekerde organisatie klaar zijn voor de uitdagingen van de toekomst.
 - Binnen 'Gebiedsgerichte werking' wordt in samenspraak met alle entiteiten een organisatiebrede gebiedsgerichte werking uitgebouwd die de beschikbare menskracht en middelen planmatig inzet voor de effectieve realisatie van de gebiedsgerichte doelstellingen met focus op IHD en SBP, maar gericht versterkt met beleving en valorisatie.

Interne audit

Interne audit heeft als algemene opdracht om op een onafhankelijke en objectieve manier de adequaatheid en de effectiviteit van de interne controle en het risicomanagement te evalueren, alsook de efficiëntie en de effectiviteit van de processen en de procedures.

Naast een evaluerende functie, heeft interne audit ook (en vaak vooral) een educatief-ondersteunende functie voor het management. Alleen op die manier kan interne audit een meerwaarde voor de organisatie betekenen.

De intern auditor rapporteert rechtstreeks aan de administrateur-generaal. De directieraad fungeert als auditcomité voor de rapportering en opvolging.

Concreet zal interne audit in 2017 volgende speerpunten uitwerken:

- Uitvoeren van pre-implementatie-audits van alle nieuwe of aangepaste processen op basis van het COSO-ERM-model.
- Begeleiden en coördineren van een risico-analyse conform de nieuwe risico-gebaseerde aanpak van Audit Vlaanderen.
- Vinger aan de pols houden door het actief signaleren van gedetecteerde risico's.
- Opvolgen van de uitvoering van de aanbevelingen van alle audits, zowel interne audits, als audits van Audit Vlaanderen en het Rekenhof. Interne audit valideert (al dan niet) de effectieve uitvoering van de acties die door het management gerapporteerd worden. Interne audit zorgt eveneens voor voortgangsrapportering aan het Rekenhof. De voortgangsrapportering aan Audit Vlaanderen verloopt in overleg met en via het ankerpunt organisatiebeheersing.
- Bij nieuwe audits ondersteunt interne audit het management bij het formuleren van adequate en efficiënte actieplannen
- Op vraag van het management kunnen ad hoc audits opgestart worden. In functie van de capaciteit kunnen die door de intern auditor zelf uitgevoerd worden, dan wel uitbesteed.
- Bewaken van het principe van single audit o.a. door een correcte afstemming en informatiedoorstroming naar de andere toezichthouders (audit Vlaanderen en Rekenhof).

Innovatie

Innovatie kreeg in de werking van het vernieuwde agentschap een expliciete plaats. Innovatie is noodzakelijk om als organisatie relevant te blijven en om optimaal aansluiting te vinden in een maatschappij die continu in verandering is. Innovatie moet leiden tot zowel interne als externe verbeter- en vernieuwingstrajecten in functie van het realiseren van de visie en missie van het ANB.

Projecten 2017

In 2017 wordt een werkingsmodel ontwikkeld dat leidt tot meer strategische innovatie en wordt dit innovatiemodel geïntroduceerd in het ANB. Daarnaast zullen concrete producten worden afgeleverd.

Mijlpalen 2017:

- De realisatie van minstens 4 innovatieve producten met focus op natuurbeleving: (1) Kunstwerkplekken: Horst als initiatie, (2) Gezamenlijke ticketing Plantentuin-Gaasbeek-Coloma, (3) Onthaalpoort Groenendaal Zoniënwoud, (4) Sport i.f.v. realisatie van meer natuur.

3.3 Logistiek management

Het agentschap streeft naar een efficiëntere organisatie en een optimale, slimme logistiek door het creëren van duidelijk kaders binnen de diverse subdomeinen van logistiek binnen het agentschap. De focus ligt hierbij op het faciliteren van de noodzakelijke producten en diensten en een hoge mate van klantentevredenheid.

De recente reorganisatie ANB2.0 heeft een andere manier van werken tot gevolg en dus ook impact op het logistieke management. Herziening van deze processen moet in 2017 leiden tot een efficiëntere organisatie, met volgende resultaten:

- We zorgen voor transparantie & uniformiteit in postbehandeling over de verschillende locaties/teams.
- We organiseren een inventaris- en voorraadbeheer
- We stroomlijnen de logistieke processen
- We zorgen voor een vernieuwd wagenparkbeheer met een adequaat risicobeheer.
- De auditresultaten tonen aan dat het ANB de risico's binnen het proces 'wagenparkbeheer' onvoldoende onder controle heeft. Naar aanleiding van de vernieuwde organisatiestructuur neemt het agentschap wel initiatieven om een aantal bestaande risico's te reduceren.

3.4 ICT

De werking rond ICT focust zich volledig op de principes van de visienota 'Vlaanderen Radicaal Digitaal'. In 2016 werd hiertoe een strategisch informatie(ca) plan 2016 – 2020 opgemaakt waarin zowel het technisch als het organisatorisch luik aan bod komt. Het eindresultaat is een roadmap met al de te nemen stappen van concrete beheersmaatregelen en kritische succesfactoren om tot een actueel en performant informatie(ca) landschap te komen voor het ANB. Om juiste keuzes te maken op vlak van informatievoorziening, werd een analyse gemaakt van de dienstverlening aan klanten en de manier waarop processen gerealiseerd worden binnen het ANB. Het resultaat van dit strategisch plan heeft dus ook impact op de toekomstige manier van werken binnen de sleutelprocessen van het ANB.

Om het strategisch informatieplan te kunnen realiseren wordt de interne organisatie aangepast. In 2017 betekent dit onder meer de implementatie van het partnership 'IT-Business', de opstart van een 'architectuurcomité' en 'comité kleine wijzigingen', de uitbouw van de projectmatige werking en de reorganisatie van de ICT-cel zoals voorzien in het strategisch informatieplan en het personeelsplan.

Projecten 2017 met een belangrijke IT-component

Adict-programma

Een nieuw dossieropvolgingssysteem voor adviezen en vergunningen wordt ontwikkeld en geïmplementeerd. Hierbij wordt maximaal ingezet op digitalisatie met het beste resultaat voor de burger voor ogen. Dit vraagt aanpassing van processen, het inzetten van nieuwe technologie en het zoeken naar integratie met andere systemen (vb. omgevingsloket).

Natuurbeheerplan

In de loop van 2017 zal het nieuwe natuurbeheerplan geïmplementeerd worden (zie SD1). Dit nieuwe proces zal ondersteund worden met de nodige databanken voor zowel het ANB als voor externen. Op die manier kan goedkeuring en opvolging van natuurbeheerplannen in de toekomst voor alle partijen efficiënter verlopen. Ook de goedkeuring van subsidies in kader van een goedgekeurd natuurbeheerplan wordt hieraan gekoppeld. Het agentschap neemt ook deel aan het project 'Slimme subsidies' van de Vlaamse Overheid.

PAS

Het ANB zal bijdragen aan het PAS-programma door middel van de ondersteuning van de (verdere) ontwikkeling van:

- voortoets
- impactscoretool ammoniak (VPAS-instrument)
- business analyse voor uitwerking van DPAS
- platform passende beoordeling (Financiering via MMIS-budget)
- databank passende beoordeling

Europese natuurdoelen

In functie van de realisatie van de Europese natuurdoelen wordt werk gemaakt van het opstellen van een data-architectuur in het kader van het masterplan IHD en van een ondersteunend GEO-loket (Geocortex technologie) met relevante informatie voor het natuurdoelenproces.

Datawarehouse

We zetten een datawarehouse op zodat we de vaak terugkerende en ad-hoc vragen in relatief korte tijd kunnen beantwoord zonder dat de bronsystemen zelf daardoor overmatig belast worden. Daartoe worden de belangrijkste vaak terugkerende en ad-hoc vragen geïnventariseerd en gelinkt met de brondata.

3.5 Communicatie

In de communicatiestrategie wordt duidelijk de keuze gemaakt om mensgericht te communiceren richting het brede publiek. Dit met speciale aandacht voor de zogenaamde natuurtoeristen en natuurgebruikers. Dat zijn mensen die vrij vaak in de Vlaamse natuur vertoeven, maar zich niet echt bewust zijn van de waarde van die natuur. Deze segmentering is gebaseerd op een wetenschappelijke doelgroepenanalyse.

De communicatiestrategie is vertaald in de volgende drie ambities van de entiteit communicatie voor de volgende jaren:

- de Vlaamse natuur wordt volop gepromoot zodat de schoonheid en de recreatieve mogelijkheden van die natuur ten volle gekend en gekoesterd worden door burgers en politici
- natuur en biodiversiteit zijn begrippen die geassocieerd worden met vernieuwing, verwondering, trots en ongekende mogelijkheden

- het communicatieteam functioneert en wordt erkend als een klantvriendelijk en performant communicatiebureau, zowel binnen als buiten de organisatie

Projecten 2017

Communicatieve ontsluiting van domeinen

Doelstelling is een substantiële stijging te bekomen van het aantal domeinen dat communicatief perfect ontsloten is en waar de belevingswaarde gepromoot wordt.

Mensen moeten zich welkom voelen in onze domeinen. Het communicatieteam wil daar aan meewerken door de bezoeker goed te informeren door middel van bebording, posters, educatieve paden, enz.

Daarnaast start communicatie met een aantal innovatieve communicatie projecten op vlak van gastheerschap. Een structurele samenwerking met Terreinbeheer vormt de ruggengraat van dit verhaal (zie SD 2). In grotere gebiedsgerichte projecten worden extra initiatieven genomen.

Mijlpalen/indicatoren 2017:

- 65 extra domeinen zijn voorzien van onthaalborden.
- Twaalf extra gebieden zijn voorzien van speciale borden.

Website natuurenbos.be

Het is onze ambitie om de website natuurenbos.be uit te laten groeien tot de tripadvisor van de Vlaamse natuur.

Deze website trekt resoluut de kaart van de beleving en wil de bezoeker informeren en enthousiasmeren over het ruime aanbod aan activiteiten in de Vlaamse natuur. De opbouw van de site is gebaseerd op het principe van 'de converserende overheid' en wil in interactie gaan met de gebruiker. De website biedt daarnaast, op een tweede niveau een goed overzicht van alle relevante beleids- en beheerinformatie.

Mijlpalen/indicatoren 2017:

- Een stijging van het aantal bezoekers van de website natuurenbos.be met 5 procent wordt gerealiseerd

Aanstekelijke uitstraling

Het Agentschap voor Natuur en Bos wil de Vlaming goesting geven om de natuur in te trekken en daarbij gekend en bekend staan als betrouwbare en gastvriendelijke beheerder van natuur bij een breed publiek.

Het ANB realiseert heel veel positieve, bruikbare en innovatieve zaken, maar wordt daarbij niet altijd als afzender herkend, laat staan erkend. De entiteit communicatie wil het agentschap op een positieve manier in het daglicht zetten en werkt daarom een plan uit waarbij ook verschillende communicatiekanalen aan bod komen. Een mooie en frisse multi-inzetbare infostand, visueel aanwezig zijn aan/in onze domeinen en concessies, in onze digitale communicatie,

Het vlaggenschip van het communicatieteam is de Week van het Bos. Het thema in 2017 is –net zoals in 2016 - Sport en Natuur. Werken met thema's die twee jaar lang richting geven aan de communicatie biedt kansen om alle communicatiedoelen toe te passen.

Voor 2017 willen we dit vertaald zien in een stijging van de bezoekerstevredenheid en van het draagvlak voor natuur, een toegenomen naambekendheid van het ANB en een aantal concrete realisaties.

Mijlpalen/indicatoren 2017:

- Vijf concrete realisaties zijn uitgewerkt (Ontwerp Onthaalpoort Zoniën / sport als manier van beleving: T-shirt / Week van het Bos / Pop-up overnachten /inspirerende publicatie innovatie-ideeën)

Wervende verhalen

Het Agentschap voor Natuur en Bos vertelt wervende verhalen over de natuur naar een breed publiek.

Mijlpalen/indicatoren 2017:

- een duidelijke visie over de integratie van het biodiversiteitsverhaal in de strategie rond belevingscommunicatie is uitgewerkt
- alle standaardbrieven die het ANB verstuurt naar stakeholders zijn geïnventariseerd, tien sjablonen zijn bijgewerkt
- drie nieuwsbrieven richting vrijwilligerswerking worden uitgebracht en hebben een duidelijke plek op de site
- één concreet project wordt gerealiseerd als uitvoering van de strategie
- een mooi communicatieproduct over de jaarresultaten wordt ruim verspreid
- er worden vijf reportages op Plattelandstv uitgezonden

Communicatie naar belanghebbenden

De communicatie vanuit het ANB naar de specifieke stakeholders moet helder, tijdig, correct en volledig zijn.

De Europese natuurdoelen blijven zeer belangrijk. Verschillende doelgroepen hebben nood aan specifieke informatie. De website www.natura2000.vlaanderen.be wil deze zoveel mogelijk bieden. Tegelijk zal er maandelijks een nieuwsbrief verstuurd worden.

Daarnaast zal het communicatieteam samen met de relatiebeheerders de doelgroepen en hun communicatiekanalen in kaart brengen. Ook de standaardbrieven rond o.a. vergunningen worden onder handen genomen met de bedoeling ze duidelijker en motiverender te maken.

Mijlpalen/indicatoren 2017:

- Kanalen blijven performant: bezoekers- en lezersaantallen blijven stabiel
- Er zijn tien nieuwe kompasnaalden, ook te vinden op intranet en site
- Deelname aan twee beurzen
- Twee openbare onderzoeken (N2000, MWKB) worden georganiseerd
- Vier folders (exoten) worden uitgegeven

- Perscontacten worden onderhouden
- Het magazine Vislijn wordt verspreid naar alle vissers in Vlaanderen

Intern communicatieplan

Alle medewerkers binnen een organisatie hebben nood aan duidelijke informatie. Naast informeren is het ook belangrijk om medewerkers te engageren en te betrekken. Daartoe is een performant intern communicatieplan opgesteld, waarvan de uitvoering wordt opgevolgd.

3.6 Financieel management

Het financieel beleid is vanzelfsprekend de basis voor een gezonde entiteit en de sleutel tot succesvol verwezenlijken van diens ambities en doelstellingen. Om een efficiënt financieel beleid te voeren worden de financiële middelen verder efficiënt ingezet ter realisatie van de strategische doelstellingen van het agentschap.

In 2017 zetten we stappen in de richting van een prestatiebegroting en kiezen we maximaal voor digitaliseren en uniformiseren van processen. We organiseren budgetplanning en -opvolging op een efficiënte manier.

Mijlpalen 2017:

- in het kader van verdere optimalisatie streven we ernaar dat het ANB de enige budgethouder wordt van het MINA-Fonds met betrekking tot de ANB- dossiers.

3.7 Handhaving

In uitvoering van de handhavingsstrategie van het ANB, wordt het concept programmatisch handhaven verder toegepast op de werking van de natuurinspectie. Hierbij wordt de informatie, kennis en ervaring van het ANB en haar partners gestructureerd benut om het gedrag van de prioritaire doelgroepen effectief en efficiënt te beïnvloeden. De handhavingsuitdaging staat daardoor centraal, in plaats van de eigen capaciteiten, bevoegdheden en handhavingsgewoonten.

De eerste stap binnen programmatisch handhaven is vaststellen waar de beleidsdoelen het meest worden bedreigd, met behulp van een risicoanalyse die in 2013 werd uitgevoerd. Deze risicoanalyse heeft geleid tot het benoemen van prioriteiten, meer bepaald wordt ingeschat welke overtredingen het grootste negatieve effect op natuurwaarden hebben en wordt een eerste inschatting gemaakt van het naleefniveau van de verschillende doelgroepen waarop deze regelgeving betrekking heeft.

Het handhavingsplan 2014-2015 is aangepast aan de resulterende prioriteiten.

In 2015-2016 werd een volgende stap in programmatisch handhaven gezet, namelijk het uitvoeren van een doelgroepanalyse bij de prioritaire doelgroepen landbouwers en overheden. Met een doelgroepanalyse probeert men de motieven van een doelgroep om bepaalde regels na

te leven dan wel te overtreden te achterhalen. De prioriteiten en de resultaten van de doelgroepanalyses zijn nu vertaald in een aanzet tot interventiestrategie. Deze eerste interventiestrategie is onderdeel van het in 2016 opgemaakte ontwerp (meerjaren)handhavingsplan 2017 – 2019 ANB.

In 2017 wordt het ontwerp-handhavingsplan 2017-2019 gefinaliseerd, inclusief een interventiestrategie versie 1, en start de uitvoering. In 2017 wordt ook het kerntakenplan luik natuurinspectie geïmplementeerd: op 1 maart vinden een omvorming van 5 provinciale natuurinspectiediensten naar 3 inspectieregio's, samen met de afbouw van 5 naar 4 celhoofden plaats.

Mijlpalen/indicatoren 2017:

- 50 % van de acties uit de interventiestrategie zijn opgestart tegen 31/12/2017.

3.8 Regelgeving

Het voornaamste wetgevende werk binnen het ANB situeert zich in het project wetsintegratie. Het project wetsintegratie is ontstaan uit de nood tot afstemming van de diverse ANB-gerelateerde regelgevingen betreffende natuur, bos, jacht en visserij. In hun oorspronkelijke vorm waren deze regelgevingen niet volledig op elkaar afgestemd. Dat heeft mogelijk negatieve gevolgen op het vlak van de rechtszekerheid en de effectiviteit van de regelgeving.

Binnen het project wetsintegratie wordt een wettelijk kader gecreëerd voor het vrijwillig beheer ten behoeve van het natuurbehoud, wordt de integratie van vergunningsstelsels gerealiseerd waaronder afstemming met de omgevingsvergunning, wordt het inzetten van instrumenten herbekeken en worden kwaliteitsgaranties ingebouwd.

Het eerste belangrijke deel van dit project is gevat door onderdeel 'geïntegreerd beheer ten behoeve van natuurbehoud' (GBN). Meer specifiek gaat het daarbij om, in functie van een effectiever natuurbeleid, een doorgedreven vereenvoudiging en integratie van het Bosdecreet en het decreet natuurbehoud door te voeren. Dat onderdeel heeft inmiddels al een decretale grondslag gekregen in het natuurdecreet; het vereist wel nog nadere uitvoering via uitvoeringsbesluiten. Het tweede belangrijke deel heeft betrekking op de integratie van de bestaande regels inzake vergunningen, afwijkingen, machtigingen en dergelijke met betrekking tot natuur en bos.

Daarnaast zijn nog een aantal andere regelgevende initiatieven gepland:

- Herstel bepalingen instandhoudingsbeleid in het natuurdecreet
- Aanpassing Instandhoudingsbesluit 20 juni 2014
- Haalbaarheid onderzoeken van verhandelbare boscompensatierechten
- Uitvoering bescherming 'meest kwetsbare waardevolle bossen'
- Vaststelling S-IHD's voor de resterende SBZ's (Kuifeend, Linker Scheldeoever, Peer, IJzervallei)

Projecten 2017

Project wetsintegratie Bosdecreet-Natuurdecreet

Wat het 'geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud' (kortweg GBN) betreft, wordt het regelgevend proces voor de 3 uitvoeringsbesluiten (natuurbeheerplan, criteria, financiering) die verbonden zijn aan natuurbeheerplannen en het ontwerpdecreet betreffende fiscale gunstmaatregelen verder gezet met het oog op de definitieve goedkeuring en inwerkingtreding ervan. De drie uitvoeringsbesluiten zijn elk een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het is de bedoeling dat het vaststellingsproces van de vier initiatieven samen spoort, gelet op hun sterke onderlinge samenhang

Daarnaast zal de tweede module van het project worden doorgezet met oog op voorleggen van een ontwerp van decreettekst. Het hoofdbestanddeel hiervan is de integratie van de bestaande regels inzake vergunningen, afwijkingen, machtigingen en dergelijke met betrekking tot natuur en bos. In de mate van het mogelijk zullen ook de nog resterende bepalingen in het natuurdecreet en het Bosdecreet onder de loep worden genomen met het oog op volledige integratie van de regelgeving inzake natuur en bos.

Andere regelgevende initiatieven

Om te verhelpen aan de vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de bepalingen inzake het instandhoudingsbeleid in het natuurdecreet, moeten de betrokken bepalingen opnieuw worden ingevoegd in het natuurdecreet, met remediëring van de reden van de vernietiging. Een voorstel van decreet is daartoe opgemaakt en gestemd in het Vlaams Parlement op 18 januari 2017.

De aanpak van de managementplannen Natura 2000, in uitvoering van het instandhoudingsbeleid, vergt een aantal aanpassing aan het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Een ontwerpbesluit daartoe is opgemaakt en zal verder worden afgehandeld, met het oog op het voorleggen voor goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering.

In uitvoering van de conceptnota 'plan van aanpak ruimtelijk bedreigde bossen' zijn voorstellen aangekondigd m.b.t. de regeling rond ontbossen en boscompensatie. Een van die voorstellen is het uitwerken van een systeem voor verhandelbare boscompensatierechten. De kosten en baten van het invoeren van het voorgestelde systeem wordt onderzocht. De rechtsgrond van het wettelijk beschermingskader voor ruimtelijk bedreigde bossen wordt verder uitgewerkt door uitvoeringsbepalingen. Hiervoor moeten 2 uitvoeringsbesluiten worden vastgesteld: een BVR waarin een kaart van dergelijke bossen voorlopig wordt vastgesteld, met nadere regels voor een openbaar onderzoek omtrent die kaart, en een BVR met nadere regels voor het verlenen van een afwijking op het verbod tot ontbossing van de vastgestelde 'meest kwetsbare waardevolle bossen'. Ontwerpbesluiten hiervoor zijn opgemaakt, beide besluiten zijn al een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering en zullen verder worden afgehandeld, met het oog op het voorleggen voor definitieve goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering.

Voor de resterende speciale beschermingszones (Kuifeend, Linker Scheldeoever, Peer en de IJzervallei) waarvoor door de Vlaamse Regering nog geen instandhoudingsdoelstellingen werden vastgesteld, worden besluiten met de instandhoudingsdoelstellingen voorgelegd voor definitieve vaststelling (Kuifeend, Linker Scheldeoever, Peer) en wordt een ontwerpbesluit met de instandhoudingsdoelstellingen opgemaakt (IJzervallei).

3.9 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Een belangrijke evolutie in de werking van de overheid, is het groeiend besef dat duurzaamheid de norm moet zijn. In het Vlaams regeerakkoord en het Pact 2020 staat duurzaamheid centraal. Het ANB wil als agentschap van de Vlaamse overheid mee het goede voorbeeld geven.

Een duurzaam beleid vraagt om een beslissingskader voor het vaststellen van projecten en nieuwe processen waarin meetbare duurzaamheidscriteria meegenomen worden. Betrokkenheid van maatschappelijke actoren is daarbij een van de speerpunten. Het managen van belanghebbenden gaat van het tijdig voorzien van de juiste informatie aan de juiste personen tot het voorzien van een efficiënte en kwaliteitsvolle dienstverlening en regelgeving. Het agentschap betreft de doelgroepen bij het vormgeven van projecten en beleid in het algemeen. Duurzaamheid en waarden nemen een belangrijke positie in binnen het personeelsbeleid. Er wordt extra aandacht besteed aan diversiteit, met gelijkwaardige kansen voor ieder individu en iedere groep, integriteit en welzijn van de eigen werknemers.

Niet enkel binnen de werking van het agentschap wordt maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) belangrijker. Ook de partners waarmee het agentschap samen werkt dragen deze waarden mee uit. Duurzaam aanbesteden en duurzaam omgaan met vastgoed zijn thema's waarbij rekening gehouden wordt met duurzaamheid. Het concept 'Life Cycle Costing' gaat nog meer een belangrijke plaats innemen in het aankoopbeleid.

Ook bij het organiseren van interne en externe evenementen gaat extra aandacht naar duurzaamheid, o.a. inzake locatie, catering en een efficiënte en effectieve invulling van het evenement. Het intern draagvlak rond duurzaamheid wordt versterkt door het opzetten van een structurele interne communicatie rond onderstaande thema's.

In het kader van Maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt gewerkt aan de volgende thema's:

- Duurzaam vastgoed
- Belanghebbendenmanagement
- Duurzaam aanbesteden

Een groot deel van de acties rond belanghebbendenmanagement, personeel en digitalisering werd opgenomen in de andere hoofdstukken van dit ondernemingsplan.

Projecten 2017

Verduurzamen van vastgoed

Naast economische belangen worden ook sociale en ecologische waarden meegenomen in het concessiebeleid. Zo worden de aangeboden projecten voor de concessies van openbaar domein voor de helft beoordeeld op de inhoudelijke invulling. Een hogere meerwaarde voor de natuurbeleving van de bezoekers, een hogere ecologische impact en een hogere maatschappelijke bijdrage levert een hogere score op.

Belanghebbendenmanagement

Een goed ontwikkeld belanghebbendenbeheer is een noodzakelijke voorwaarde voor duurzaam overheidsop treden. Duurzame besluitvorming is besluitvorming die als intrinsiek legitiem wordt beschouwd door de samenleving.

Door te investeren in belanghebbendenbeheer, geeft het ANB ook vorm aan het participatiebeginsel dat in 1992 in de Rio Verklaring van de UNCED-Conferentie werd ingeschreven. Op de WSSD in 2002 in Johannesburg werd ingezet op strategische partnerschappen tussen private, publieke en niet-gouvernementele organisaties. Het ANB wil komen tot een belanghebbendenmanagement op maat. Tot op projectniveau denken medewerkers na over wat de juiste mix van belanghebbenden is om tot een performant besluitvormingsproces te komen.

Duurzaam aanbesteden

Het Vlaams plan overheidsopdrachten 2015-2020 voorziet in de doelstelling om tegen 2020 100% duurzame overheidsopdrachten te realiseren. Daarnaast wordt vooropgesteld dat minimaal 3% van de beschikbare aanbestedingsmiddelen worden ingezet voor innovatieve overheidsopdrachten.

Het ANB engageert zich beide doelstellingen mee te realiseren binnen het beleidsdomein en actief mee te werken binnen dit netwerk.

Binnen het agentschap wordt een sensibilisatietraject en een concreet actieplan opgezet rond duurzaamheid en innovatie.

4. Doelstellingen opgelegd door regeringsafspraken

4.1 Aanbevelingen audit Vlaanderen

In de loop van 2017 zullen de aanbevelingen uit de twee recentste audits, uitgevoerd door Audit Vlaanderen in 2016, opgevolgd en naar verwachting gerealiseerd worden. Het betreft drie aanbevelingen uit de detectie-audit MINA-fonds en vijf aanbevelingen uit de thema-audit Wagenparkbeheer. De aanbevelingen uit eerdere audits werden alle voltooid.

Daarnaast wordt op verschillende vlakken verder gewerkt aan een hogere maturiteit op gebied van organisatiebeheersing.

4.2 Personeelsbesparingen en Kerntakenplan

In 2016 werd een ontwerp strategisch PEP 2017 – 2019 gemaakt dat een antwoord biedt op de te realiseren besparingen met een focus op de kerntaken. Het uitgangspunt hierbij is hoe een slagkrachtige organisatie te behouden, ondanks de opgelegde besparingen. De besparingen houden in dat het aantal personeelsleden moet verminderen van 784 in 2014 naar 697 in 2019. Ook het budget voor de lonen gaat elk jaar met 2% naar beneden.

Het definitieve plan is een ambitieus project waarbij het ANB zich als doel gesteld heeft om de personeelsbezetting vanuit een strategisch en lange termijnperspectief te bekijken én de besparingsdoelstellingen te behalen. Het plan biedt ook een antwoord op de vraag welke bezetting er nodig is om onze strategische keuzes en doelen te bereiken. Er werd gekozen voor een kwalitatieve aanpak in plaats van de kaasschaaf. Het PEP is het resultaat van een iteratief proces dat begin 2016 gestart is, waarbij de directieraad en leidinggevenden actief betrokken zijn.

In het ontwerp strategisch PEP 2017-2019 is opgenomen welke taken we ofwel niet meer zullen doen (o.a. stopzetting advies acuut gevaar, Dag van het Park..), ofwel anders zullen doen (o.a. werkorganisatie van de boswachter), ofwel intensifiëren (o.a. digitalisering). Het plan geeft ook een simulatie van het aantal plaatsen dat via natuurlijke afbouw kan afgebouwd worden en welke plaatsen een andere invulling zullen krijgen. Binnen het personeelsplan zijn er ook tal van mogelijkheden voorzien zowel voor horizontale mobiliteit als verticale mobiliteit (bevorderingen).

Het plan werd overlegd met de syndicale organisaties en doorloopt nu de verdere besluitvorming.

4.3 Klimaatdoelstellingen

Het ANB onderneemt acties om de beoogde doelstellingen op niveau van de Vlaamse Overheid te halen. Deze doelstellingen hebben betrekking op de periode 2017-2030 en beogen:

- een reductie van de CO₂-emissies met minstens 40% voor dienstwagens, gebouwen en technische installaties;
- een reductie van het primair energieverbruik met minstens 27% voor gebouwen en technische installaties.

Hiervoor werden op niveau Vlaamse Overheid 3 actieplannen goedgekeurd zijnde het actieplan mobiliteit (trekker: Het Facilitair Bedrijf), het actieplan energie-efficiëntie (trekker: Vlaams Energiebedrijf) en het actieplan gedrag (Departement Kanselarij en Bestuur). Het actieplan gedrag zal in 2017 verder overkoepelend worden uitgewerkt. Voor 2017 zal het ANB hierdoor voornamelijk werken rond de actieplannen mobiliteit en energie-efficiëntie.

De doelstellingen worden geëvalueerd tegenover de emissie en het primair energieverbruik van 2005 (= nulmeting). Hiervoor wordt het verbruik in het jaar 2015 als referentiejaar genomen. In 2017 zal de nulmeting per betrokken entiteit (waaronder het ANB) officieel worden vastgesteld. Het agentschap zal dus ook in 2017 investeren in de accuraatheid van basisgegevens die betrekking hebben op de energiestatus van haar patrimonium en wagenpark. Tegelijkertijd zal in 2017 een aantal projecten worden opgestart om voor de tussentijdse periode 2017-2020 minstens de beoogde doelen te halen.

Om inzicht te verwerven in de mogelijkheden voor het ANB om de energie-efficiëntie te verhogen van haar patrimonium, wordt begin 2017 gewerkt aan een project rond de optimalisatie loodsen. Op basis van de te behouden loodsen zal dan een aantal energieprojecten worden ingediend via de geplande projectoproep van het Vlaams Energiebedrijf om de doelstelling voor 2017 te halen: een vermindering van 2,09 % op het primair energieverbruik.

In het kader van het actieplan mobiliteit wordt in eerste instantie ingezet op een verbetering van de accuraatheid van de basisgegevens van het ANB wagenpark. Via pilootwerking zal een 'track and trace' systeem worden uitgetest in een aantal wagens in samenwerking met het Facilitair Bedrijf. Daarnaast wordt samen met het Facilitair Bedrijf onderzocht hoe en in welke mate het agentschap kan instappen in een pilootwerking rond de opzet van een vervoersbehoefteplan.

Om de doelstellingen voor 2017 te halen zal bij de aankoop en ontvreemding van de dienstwagens opnieuw verhoogde aandacht geschonken worden aan een vergroening van het wagenpark.

5. Bijlagen

5.1 Diversiteitsplan

Voorzetten lopende actie

Actie	Soort actie	Wie	Timing
1. Selectieproces bijsturen <ul style="list-style-type: none"> • werking met partner organisaties diversiteit: verder uitbouwen, 2 keer per jaar contact met elke organisatie • contact uitbouwen met toegewezen arbeidsbemiddelaar VDAB • terugkoppeling resultaten diversiteit & selectie naar leidinggevenden en HRM • Vacatures voor administratief medewerker, dossierbehandelaar en groenarbeider worden gescreend door het Huis van het Nederlands 	Instroom verbeteren	Elsie Gillis	<ul style="list-style-type: none"> • partnerorganisaties: Q1 en Q3 • arbeidsbemiddelaar: Q2 • communicatie: Q1 en Q4
2. Consolideren stagebeleid <ul style="list-style-type: none"> • verankeren in uitgeschreven proces • resultaten ANB-breed communiceren 	Opstap-functies	Team HRM Elsie Gillis	Q4 2017
3. Werkgroep diversiteit: opvolging acties + opstellen diversiteits-plan 2018. <ul style="list-style-type: none"> • actualisering samenstelling werkgroep • rapportering per half jaar aan DR en EOC • nieuwe diversiteitsambtenaar ANB • ondersteuning door dienst diversiteitsbeleid via lidmaatschap werkgroep 	Diversiteit verankeren in structuur en beleid	Werkgroep diversiteit	<ul style="list-style-type: none"> • actualisering werkgroep en nieuwe diversiteitsambtenaar: Q1 • rapportering: Q2 en Q4 per half jaar aan DR en EOC • diversiteitsplan 2018: Q4
4. Handicap & chronische ziekte <ul style="list-style-type: none"> • Welzijnsplan 2020: er wordt aanwezigheids- en re-integratiebeleid uitgewerkt • Project terreinbeheer "Vlucht Vooruit": deelproject gaat over re-integratie van groenarbeiders • verankering checklist "redelijke aanpassingen" 	Retentie, ook onderdeel welzijns-plan	<ul style="list-style-type: none"> • deelproject re-integratie welzijnsplan: Delphine de Hemptinne • deelproject re-integratie groenarbeiders: Evy Dewulf 	<ul style="list-style-type: none"> • re-integratiebeleid ANB: Q4 • aanpak re-integratie groenarbeiders: zomer 2017
5. "Top Skills" van Selor:: opvolging via individuele ontwikkelplan van kandidaten	Vrouwen in mgt functies	Direct leidinggevenden en HR BP	Q2
6. Beleid dragen van religieuze symbolen concretiseren	Diversiteit verankeren in structuur en	Dienst Diversiteitsbeleid	?

Actie	Soort actie	Wie	Timing
	beleid		
7. Overheidsopdrachten: sociale clausule evalueren en bijsturen	Diversiteit verankeren in structuur en beleid	<ul style="list-style-type: none"> Joris Vandervelden en Tijs Delanghe loopt samen met deelproject Terreinbeheer over uitbesteding 	Nota op DR 3 ^{de} kwartaal 2017, als uitwerking van deelproject "uitbesteding/zelf doen" van operationeel Terreinbeheer
8. Campagnes (Holebi, Bonte Bende en andere)	Sensibilisering	Elsie Gilis	Afhankelijk van timing acties

Nieuwe acties

Actie	Soort actie	Wie	Timing
9. Bedrijfsbezoek met leidinggevende en HRM <ul style="list-style-type: none"> bedrijf waar diversiteit een succes is sociale werkplaats 	Sensibilisatie	Werkgroep diversiteit	Q3
10. Interne mobiliteit & diversiteit <ul style="list-style-type: none"> loopbaankansen Via bevorderingen binnen het niveau en over het niveau heen implementatie personeelsplan 	Doorstroom verbeteren	Team HRM	Doorlopend, conform wervingsplan.
11. antidiscriminatie en neutraliteit. Proef met <ul style="list-style-type: none"> ex ante diversiteitsscan voor beleidsvoorstellen checklist (Unia) voor HR eventueel vorming 	Sensibilisering	Werkgroep diversiteit	Q3

5.2 Meerjarenplan Natuurinvest

5.3 Budgetplan 2017

5.4 Globaal preventieplan en jaaractieplan